

rari, cum & adhuc ut plurimum dotem solito majorem assequatur, dum in corruptis ob maculam majoris pro habendo viro aequali requiri solet; vanum enim est quod filia vilius, vel artificis stupratora per nobilium, vel magnaten, ad mensuram stupratoris doranda est, sufficit namque collocari cum artifice, vel vilius sibi aequali, & si stupratoris opera, vel diligenter inventatus vir aequalis mulieris gratia, qui cum date alia congrua circumferens stuprum eam ducere contentetur, non videtur alium excusum pretendere posse, hoc enim sepe contingit maximè in locis, in quibus nobilium potest prevalet, quoniam ipsa protecione fortiora est pars dotis.

Quamvis autem supra, disc. 142. tanquam verius tenta sit opinio voluntarii stupratorum teneri ad integrum dotem, licet pater idoneus esset ad dotandum, vel mulier esset aliunde provisa, dum omnis hec injunctum est in praem delicti, & ad compensandum cum isto commodo paternam injuriam; attamen si famae mulier stuprata habeat de suo, neque in stupro veram vim, sed interpretativam tantum passa sit, quia nunc & ipsa quodammodo de delicto participare dicitur, nihil videtur judicis arbitrium militis contra stupratorum regulandum esse, ut nempe teneri non debeat ad totam eam dotem, que alias mulieri nullatenus provisa necessaria esset, sed honesto modo, cum possit supplerre de suo.

Ultimus est casus dotis praestanda ex hominis dispositio-
ne, quae duplex esse potest, una generalis, ut sunt dispositio-
nes de pauperibus pueris maritandis, sive de rotantibus
familia, & altera specialis, quia nempe testator mandat ta-
lem puerum congrue dotari, ubi dispositio est generalis
pro incertis de incertis, putatio propterea subtilio puerorum
in genere, seu certi loci, quia haec solo intuitu pueris ordinata, nonnullis pauperibus, ac alienis auxiliis definitius con-
venit, arbitragine venit ex sola mulieris qualitate, ac more
regionis quo strictius fieri potest, atque ad puram necessi-
tatem, ne liberalitas, vel indiscretia pietatis erga unam tollat
alteri pueri subsidium; verum iste casus est de raro contin-
gentibus, quoniam plurius in iste dispositio habent
taxam à testatore, vel ex remittitur executoribus, atten-
denda ramen est, ut dixi, qualitas dotandae, quia celsa-
taxa testatoris, vel loci, cui executio demandata est, atque
data in omnibus pauperibus, non est eadem summa consti-
tuenda pueri nobili, ac ignobilis, aique nobiles in concurso
semper hunc preferenda, quia ignobilibus cum familiari fa-
cilius consuli potest, ac carum periculum non est adeo
scandalosum, & Reipublice prejudiciale.

Ubi vero dispositio generalis est pro incertis de certis,
ita ut ratione pietatis, sed fangunis, vel affectionis or-
dinata videatur, ut sunt dotalia subidia per testatores,
vel montes familiarium demandata pueris de familia,
& tunc licet ubi qualitas paupertatis à disponente requi-
rita, non fuit, omnes puellae jus habent ad hujusmodi
subsidia etiam aliunde provisa, servando tamē debitum
ordinem etatis, vel proximatis; attamen in taxatione
non videtur attendenda qualitas particularis dignitatis,
vel divitiarum parentis, sed genericia qualitas rotantia-
milia, seu ordinis dotandarum, ut nempe deus dos,
cum qua dotanda, si non esset aliunde provisa, atten-
to more regionis virum patris ordinis dignè ducere pos-
set; si etenim aliqua ex ipsis ob parentis dignitatem,
vel divitias virum superioris ordinis, ac parentis digni-
tati, vel divitios proportionatum ducere intendit, sup-
plere debet de suo; hujusmodi namque dispositiones non
solent ordinari ad fastum & pompa, sed ad necessita-
tem consilienti honestat, ac decorum familiarium con-
servandis; excessus autem tunc videtur permitendas,
quando pietas vel necessitas illum postule, quia nem-
pe pueri alieno auxilio definitius, ob corporis deformi-
tatem, vel non culposam corruptionem, majori dose in-
diget pro viro digno habendo, circa quod prudens ju-
dex, vel executor arbitrium iuxta facta circumstantias in-
terponere debet; verum tamen sunt causas in quibus iste
questiones cadant, cum si montes ut plurimum habeant
taxam uniformiter.

In dispositione particulari, qualitas dotanda patiter atten-
denda est penitus circumstantia, que verisimiliter dif-
ponentem movere potuerunt ad ita disponendum, qua-
re iudex induendo personam testatoris gerere debet id,
quod verisimiliter ille gesturus esset si viveret, ac dote
veleat.

52 In dotatione bastardarum, quamvis plerique sentiantur

solum alimentorum praesciati necessitatem reflectendum
esse. Verius tamen est materiam esse judici arbitriatum,
inspectis eidem circumstantiis, de quibus supra, ad mensu-
ram tamē & proportionem qualitatis natum illud supra,
ut firmat Rota dicta dec. 30. part. 7. recentior, numer. 20. ac
alii allegatis plene probat Lucidor. de illegitim. cap. 21. n.
17. & 18. Congratulat autem inspectio in hujusmodi casu
percudit nedum dotem constitutam favore mulieris
dotante, sed etiam constitutam isti ejusdem dotatae odiūm,
quoties confituta est à parte qui ad favorem bastardorum
ultra dotis, ut alimentorum debitum disponere sit pro-
libitis, tunc etenim ad instar eorum, que supra nota-
ta sunt de doti constituta per gravatum ex bonis fidei-
commissariis; non venit paterno iudicio deferendum,
neque in dubio confenda est conguia dos per parem con-
stituta, vel destinata, sed cum versetur in prohibitis,
congruia est aliunde per dotaram, vel dorandam justifi-
canda, ut singulariter in his terminis fate probat Surd.
conf. 247. ubi novam vocando, questionem, probat omnis
esse bastardi probare summam à parte reliquam sive con-
gruam, & alimentis proportionatam, ex fundantibus a-
pud eum videndis, que credo vera quoties naturalis non
sufficiat capere prohibitus, esset actor, ut erat eo ca-
usa, secus autem rebus, & possessor, quia cum inter possi-
tionis commoda illud in principium transferendi omnes pro-
bandi in aliam partem, cui agenti ad actum nullitatem, vel
recissionem omnis probandi debet incumbere, proprieta-
s dos esset iam constituta, ita ut filii naturalis illam possi-
deret, agnati autem, vel alii ad quos pertineret, vellet eam
de excessu, & incongruatate redargire, tunc ipsorum a-
gentum omnis esse videtur id probare, ad instar eorum, que
notantur infra, disc. 7. q. cum nempe inveniatur omnis proban-
ti existentiam, vel deficientiam bonorum liberorum ad ef-
ficium capienda, necna fideicommissaria, qui termini viden-
tur congrue applicabiles.

Dots autem congruas inspicenda est nedum ut incon-
grue, & minus debito data augeantur, sed etiam ut
constituta in excessu reformetur, atque ad congruam
reducatur, quod recte procedit ubi constituta est in iis
bonis, quorum dotans liberam non haber administratio-
nem, quia nempe gravatus fideicommissario, de quo d. disc.
seq. vel si pupilli, vel minor cum similibus; si etenim
agi contingent de doti constituta per eum, qui liberè de
bonis suis potest disponere, tunc non intra inspectio excessi-
vitatis, sed potius in officiostatis, vel simulationis, &
pompæ, aut fraudis.

ANNOT. AD DISC. CXLIV.

DE taxa dotium, de qua praefenti disc. agitur, actuem est
supra in annot. ad disc. 2. n. 3.

Ad materiam Aut. res que, Cod. commun. de legat.
de dote constituenta, vel restituenda ex bonis fideicommissariis;
quando locum habent, & quanto
cum quia dotanda, si non esset aliunde provisa, atten-
to more regionis virum patris ordinis dignè ducere pos-
set; si etenim aliqua ex ipsis ob parentis dignitatem,
vel divitias virum superioris ordinis, ac parentis digni-
tati, vel divitios proportionatum ducere intendit, sup-
plere debet de suo; hujusmodi namque dispositiones non
solent ordinari ad fastum & pompa, sed ad necessita-
tem consilienti honestat, ac decorum familiarium con-
servandis; excessus autem tunc videtur permitendas,
quando pietas vel necessitas illum postule, quia nem-
pe pueri alieno auxilio definitius, ob corporis deformi-
tatem, vel non culposam corruptionem, majori dose in-
diget pro viro digno habendo, circa quod prudens ju-
dex, vel executor arbitrium iuxta facta circumstantias in-
terponere debet; verum tamen sunt causas in quibus iste
questiones cadant, cum si montes ut plurimum habeant
taxam uniformiter.

S U M M A R I U M .

- 1 Multa in hac materia ex Dotorum traditionibus reci-
pienda sunt, que lex non dixit.
- 2 Referat dispositio textus in Aut. res que, ut pro dote bona
fideicommissarii distributio valeant.
- 3 Referat opinio solentium illius textus dispositionem pro-
cedere in liberis primi gradus immediate successenti-
bus.
- 4 Verius tamen procedit in omnibus descendentiibus usque
in infinitum, etiam natis, vel concepis post obitum
testatoris, & tam pro dote constituenta quam resti-
tuenda.
- 5 Allegantur tres rationes dicta Authentica, & singula
examinandar que sit verius.
- 6 Procedit conclusio tam in fideicommissariis, quam in ma-
joribus, & primogenituro.
- 7 Non autem in majoribus Hispania, & referuntur te-
nentes in contrarium.
- 8 Et tam in fideicommissario universali, quam particu-
lari.

- 9 Sed prius executienda sunt bona fideicommissi universali,
quod habet suas difficultates.
- 10 Aliqua de Rota Romana laudabilis fyle.
- 11 Differentia inter decisiones Rota Romana, & aliorum
Tribunalium.
- 12 Sicut dispositio Authenticæ non procedit in legato parti-
culari, ita nec in fideicommissario particulari, nisi in sub-
sidio.
- 13 An procedat in fideicommissis ordinatis per contra-
dictum.
- 14 Quid in fideicommissis per plures recipere per contra-
dictum ordinatis.
- 15 An contra Donatarium particularem.
- 16 Expenditur differentia inter fideicommissum ordinatum
per ultimam voluntatem, & per contractum irre-
vocabilem.
- 17 Consideratur etiam ratio, cum Authenticæ non debeat
procedere in fideicommissario particulari etiam per ultimi-
mam voluntatem.
- 18 Procedit principalis conclusio favore dotis, non ob-
stante expressa, & individua testatoris prohibi-
tione.
- 19 Quod tamen in dote restituenda patitur difficulta-
tem.
- 20 De differentia inter dotem constituantem, & resti-
tuendam, & cuius maioris privilegiorum competit.
- 21 Examiniatissima fylligat Doctores, firmantes conclusio-
nem ut pro dote restituenda possint distracti bona-
fideicommissi non obstante contraria voluntate testato-
ris.
- 22 Considerantur aliquæ rationes, ob quas etiam in fidei-
commissario paterno dispositio Authenticæ non procedat
pro dote restituenda.
- 23 Cantela per testatorum adhibenda pro evitanda dissi-
patione fideicommissi ex causa dotium restituenda.
- 24 Pro dote restituenda familiæ naturalibus tantum adiuc
procedit dispositio Authenticæ.
- 25 Secus pro restituenda dotis uxoris descendentiis, natura-
listantur, & referuntur tenentes pro dote.
- 26 Dispositio dicta Authenticæ emanata favore matrimoni-
ni non est de facili extendenda ad bastardos matrimoni-
o ex eo.
- 27 Quid autem dicendum sit in legitimatis.
- 28 Procedit Authenticæ tam pro dote matrimonii carnalis,
quam puritanis, & sic pro monacis, & quid de mu-
lieri volente dicere vitam calvam domi.
- 29 Item procedit conclusio in omnibus bonis ad fideicom-
missarium obuentis etiam ex aliorum fideicommissa-
riorum deficiuntionibz portiobz.
- 30 Filius regulariter conjunctus in fideicommissis vocati ad
portionem patris, non patrii, nisi patruo predefinito
eius portio in patrem obuenire, quia dicitur unicaria
portio.
- 31 Sed non procedit in portionibus posseditis per alios
fideicommissarios, adhuc viventes, ac solum in
portione sui colonelli, quod declaratur, ut nu-
mer. 33.
- 32 Portiones antea per obitum fratrum sunt affecta dote
constituenta foro.
- 33 Que dicuntur numer. 31. procedunt quoad dotem resti-
tuendam, sed quoad constituantem videtur secus dic-
endum.
- 34 Pro dote constituenta, vel restituenda, an totum fidei-
commissum interverti possit, declaratur.
- 35 Procedit conclusio non solum in dote, sed in omni-
bus appenditis dotis, corredo, & expensis nupti-
libus.
- 36 Annus reddiens, qui assignatur monialibus pro subven-
tione, dicitur dote, & venit sub Authenticæ.
- 37 Pro anteportio, dotario, quarto, vel alio lucro procedit
etiam dispositio Authenticæ.
- 38 An procedat in ea donatione, quam conjugi inequalis
alter faciat pro equalitate compensanda, distinguuntur
casus.
- 39 Quid de augmento dotis, seu supra dote, infra numero
70. 43.
- 40 An procedat in fructibus, seu usuris dotibus, ple-
no examinatur cum plurimi casuum distinctione.
- 41 Fideicommissarius, qui legi permittente potest pro
Card. de Luca, Lib. VI.
- 42 In casu quo pro fructibus agi potest ad bona fideicommissi
actio exerceri debet super bonorum fructibus, non in
proprietate.
- 43 Procedit item conclusio in augmento dotis, seu supra
dotem constituantem, quod declaratur, ubi sit ante
contractum matrimonio, secus matrimonio con-
stante.
- 44 Quid pro restituione ipsius augmenti, seu supradotis
date constante matrimonio, an intret Authenticæ.
- 45 Intrat sine dubio pro restituione illius dotis, que antea
in primo matrimonio data est in secundo tanquam
dotis ab initio.
- 46 An procedat etiam pro dote mulieris jam nupta sine
dote, adhuc opinione hinc inde, & creditur affirmativa.
- 47 Quid in muliere, que dotem semel habitam amisi, an
denovo dotandum ex fideicommissio.
- 48 Si ex fideicommissi detracta est restitutio dotis prima
uxoris, an detrahenda sit etiam illa secunda, vel
aliarum.
- 49 Pro dote restituenda agit mulier ad fideicommissum
etiam si vir dederit fideicommissores, quos non tenetur ex-
cuteare.
- 50 Agitur pro restituione ad fideicommissum, etiam si
dota sua cum onere investimentis, de quo potest
curatura non sit, quod declaratur numeris sequen-
tibus.
- 51 Quid si mulier scientiam fideicommissi habuerit ante-
quam dotem viro dare.
- 52 Datur cantela per quam fideicommissum ab onere resti-
tuendi tunc redatur.
- 53 Item scientia fideicommissi nocet, si sciebat do-
tans etiam fideicommissantis expressam prohibicio-
nem.
- 54 Procedit Authenticæ etiam consumpta sit legitima, &
trebelianica, vel alia portio.
- 55 Si adhuc bona liberamente tertio, non tenetur dotan-
da ex eisdem, sed adhuc agit ad fideicommissum, cui
debet cedere actiones contra tertios.
- 56 Tenetur tamen mulier fideicommissio cedere jura, qua-
mo constetur causa viri ministerio.
- 57 Quid ubi sunt partes tertios possidentes distracta, &
inmixta tam bona libera quam fideicommissa-
ria.
- 58 De aliis Authenticæ ampliationibus emittit.
- 59 In iis casibus, in quibus ex Statuto, vel obligatione
competit dote via executiva, illa competit etiam ad
bona fideicommissi.
- 60 Dispositio huius Authenticæ tam pro dote constitu-
enda, quam restituenda, procedit in fideicommisso
ascendentiis, non autem extranei, & collateraliis, &
quid in fratre.
- 61 Detrahitur etiam in fideicommisso materno, vel a-
liorum ascendentiis, sed quid, de dote restituenda.
- 62 Quia sit ratio differentia inter dotem debitam ab asce-
ndentiis, & collateraliis.
- 63 Enumerantur aliqui casus in quibus etiam ex fideicom-
missario extranei detrahuntur.
- 64 Dispositio Authenticæ procedit in subsidio non extan-
tibus alii bona liberis undecimque provenientibus,
& de ratione.
- 65 Si alienor, vel assignetur bona fideicommissaria,
dam adhuc libera, actus est nullus.
- 66 Etiiamsi fideicommissi ordinator mandat expres-
sionem dotari, adhuc intelligitur in sub-
dium.
- 67 Quid ubi hoc dispositio facta est ab extraneo in cuius bo-
num non intrat dispositio authenticæ.
- 68 Quod dicitur de bonis liberis, procedit ubi alii sunt dela-
ta, secus si sunt sperata annis, quia mulier habeat ma-
trimoniis vivente ex eis successione possit dote sperare,
quia non attendit.
- 69 Nec sufficiunt delata nisi sint talia, quod cum effectu
ex eis possit daturi.
- 70 Quid ubi bona libera ei debentur, sub conditione, ut
Q. 2 fint.

244

- sint pro augmento doris, & post assequitam dotem a fidicommissio. Et an habenda sit ratio de bonis liberis in sola proprietate, quia iusfructus ad alium pertinet.
- 71 Ad inspicendum an ad sim bona libera, quale tempus attendat debet, & quid si soluto primo matrimonio alterum est contractum.
- 72 Item nec sufficit bona libera esse intricata, vel penes tertios possesse.
- 73 Mulier que bona libera dissipavit, vel acquirere neglexit, non gaudet hoc beneficio.
- 74 Debitor, an posset ubi ex era legata, hereditates, & iura in prejudicium creditorum.
- 75 Quid ab muliere non curat prosequi item super recuperationem bonis liberis.
- 76 Et quid ubi iura, vel bona libera in parte dimittit per transactionem.
- 77 Transactio bona fide facta per fideiommisarios, vel fidicommissarios, sufficit successores venientes jure proprio, & quando dicatur bona fide.
- 78 An mulier negligens petere assurancem in bonis viri convergentibus ad inopiam, vel viri dissipationibus consenserunt probati, gaudet hoc beneficio pro date restituenda.
- 79 Vt si solvatur, vel solvo patiar viri pecuniam creditoribus posterioribus.
- 80 Mulier pro date restituenda anterior, an cogi posse per creditoris posteriores, ut abstineat ab agendo ad bonilibera, dum habet regresum ad fidicommissariam.
- 81 Mulier, qui admittit fructus bona viri debitoris, & sibi satisfacere neglexit, an proditis restituenda gaudet hoc beneficio.
- 82 Quod ubi possident bona fidicommissi potuit de illorum fructibus dotem libi capitiuerit.
- 83 Extantius pluribus fidicommissis ascendentium quis ordino servari debet in dotis constituta, vel reservatione.
- 84 Cui incumbat onus probandi extare, vel non extare bona libera, an mulier, vel fidicommissario.
- 85 Quando dicatur facta excessio de bonis liberis, & qui diligenter requirantur ad probandam corum non existentiam.
- 86 Quis dicatur actor ad effectum probandi d. bonorum liberorum carentem.
- 87 Imposito censu ex causa dotis super bonis fidicommissis, an creditor agravii pro fructibus, ad hunc effectum dicatur actor, vel reus.
- 88 Procedit nostra Authentica in date congrua, & quando haec dicatur taliter remisive.
- 89 In dubio, an praematur congrua, vel incongrua, declaratur.
- 90 Procedit item in date vera, non autem in confessata, vel panaria restituenda ob solam negligientiam.
- 91 Nec procedit favore mulieris indigne nubentis, vel pro restituenda mulieris indigne.
- 92 Ubi dei tribus pessi ex fructibus, non est detrahenda de sorte.
- 93 Ubi fructus non sunt prompti, nec sufficiunt ad dorem, datucausa pro via nostra distinctione bonorum in proprietate.
- 94 Testatoris praeceptum de non dandis, vel restituendis dotibus nisi ex fructibus, an sterni possit.
- 95 Ubi dei tribus pessi ex mobilibus, vel bonis vilioribus, non sunt stabili preterea distribuenda.
- 96 De aliis Ambientis limitationibus remisive.
- 97 Alienatio promotori quantitate quam importet debitum dotis, an si nulla in rotum.
- 98 An in hujusmodi alienatione requiratur estimatio.
- 99 Jus offerendi an competit fidicommissario adversus alienationes ex dicta causa factas.
- 100 An mulier pro date constitunda, vel restituenda cogatur accipere bona fidicommissi in solutum.
- 101 Superventis dotanti, vel mulieri bonis liberis, an de illis fidicommissum sit reintegrandum de bonis alienatis.
- 102 Bona a fidicommisso pro date exarata, an ad fidicommissum revertantur, distinguuntur plures causas, & infra, numer. 112.

D I S C . C X L V .

Ista est ex illis materiis in quibus Doctores, magis quam ut pars est similitudin dilatando, præter, in modo forte contramentem legislatoris, multa firmarunt, quibus etiæ iurisrationes, acregule potius resistunt quam afflant, attracti in foro illa recipere oportet, quoniam usus ita recipit, atque forus ita legem intellexit, seu nostris majoribus ita viximus.

Disponitur siquidem in §. quamobrem, auth. de restitutio-
nibus, & ea quae parit, &c. unde pefr. Inserunt decompulta
est. Authentica res qua, Codic. commun. de legar. ut detra-
cta ex bonis fideicommissariis legitima, si haec ad dotis
congruit, vel antenuptialis donationis oblationem non sus-
cipiat, id ex reliqua substantia, fidicommissio non obstante,
detrahi possit, dicti vero textus verba juxta claram
literaturam convenienter tantum videtur liberis gravatis imme-
diatè testatoris descendentiis, quibus juxta detrahendi legitimi-
tatem competat, non autem ulterioribus fidicommissariis,
& descendentiis, concordando cum iure antiquo
int. mulier 22. §. cum proponere, ff. ad T. Reb. à quo tan-
tum discordare videtur, quod antiquum de sola dote per
ipsam filiam gravaram constituta disponit, novum
autem etiam de donatione ante nuptiali; seu dote resti-
tuenda. Atque in hunc sensum litera magis congruent,
ut nempe dicta auth. res qua, & in corpore, &c. de fo-
lis filiis disponit, seu aliis descendentiis, quorum sit
prima causa succendi fideicommissarii, non autem de
ulterioribus, tenuerunt Angel. in dicta autent. res qua in
princip. Alcian. conf. 162. num. 8. & per tot. lib. 9. Hodie-
n. conf. 76. lib. 1. num. 8. & seqq. Peregrin. de fidicom. art. 42.
ex num. 30. & num. 36. in fin. num. 11. lib. 2. Faber. de error.
Pragmat. lib. 1. decad. 20. error. 2. numer. 9. & 11. Odd. de
fidicom. que. 46. art. 5. numer. 39. qui dicit communem
Mart. de success. legal. part. 4. que. 21. art. 10. num. 62.
Hodiern. controv. 31. num. 32. & alii relati per eodem recte
ponderant, quod verbum liberis contentum in dicta
Authentica non continetur in corpore textus, unde Au-
tentica per Inserium decompulta est, quod etiam admittit
Gabi. dict. conf. 119. numer. 12. & Redenacus, qui
alios cumulat conf. 72. num. 8. quodque in textu presuppo-
ni debeat, ubi etiam recte verificabile sit in nepotibus,
aliisque ulterioris gradus descendentiis, quorum, dem-
pisi filii, immediata sit causa succendi, cum prærogati-
va legitime.

Venit quidquid sit de præmissis, ac aliis questionibus,
an scilicet id procedat in descendentiis suis post mortem
testatoris, de quo latè Praenus dicit. 31. lib. 1. & an locum
habet filium in date constituta, non autem restituenda,

245

da, vel econtra, de quibus suo calamo agit Castill. in
suo tractat. de aliment. alia 8. tomo suarum controv. longè
post hanc scripta in lucem edito cap. 36. ubi multa ad hanc
matrem videtur possunt; hodie tamen irridetur mereatur,
qui extra scolas, & Academias, istas questiones in foro
disputandas assumeret.

Ideoque five ex exteriori textus intellectu, five quia ita
maiores nostri voluerunt, in foro receptissima, & in-
dubitate est conclusio ex dicto textu defumpta, ut tam pro
constituenta doce feminis a fideicommissariis descendentiis,
quam restituenda uxoris corum, qui ab eodem
fideicommissariis descendunt, atque five descendentes sint
immediati, five mediati usque ad millesimum gradum, ac
five nat. vel concepti sunt ante obitum testatoris, vel po-
ste quadrageinta, ut bona fidicommissaria validè distrait,
& obligari possint, ut tales usque ad nauecum cumulant
Fufar. de subf. que. 52. & 53. utrobius in princ. Re-
denac. dict. conf. 72. numer. 8. 14. 18. & per tot. Giur.
observat. 89. numer. 1. Hodie. ad Surd. decif. 62. numer. 69.
& 73. cum seqq. & 81. Mart. conf. 37. numer. 25. Monet. de
comm. ultim. volunt. capit. 6. numer. 242. Adden. ad Bur-
decif. 64. numer. 27. Castill. ubi fupra. Rot. decif. 16. nu. 16.
& seqq. part. 4. recent. tom. 2. Romana Casaliz. Aguz. an. 27.
Junii 1640. etiam Rojas inter suas decif. 117. & reper. apud
Merlinum de legibus. decif. 192. ubi etiam si ad fidicom-
missum vocata estet causa pia, atque descendentes essent
post obitum testatoris concepti Rot. decif. 33. part. 10. recent.
decif. 47. & 48. part. 12. ac passim in aliis, ita ut temporis,
charte manifesta jactura estet in viro forenti super
hinc comprobantis immorari, non quod quilibet ex his que-
stionibus in stricta disputando ratione maximis non pati-
tur difficultates, sed quia in omnibus fuit Tribunalibus Eu-
ropa dicta conclusio tamquam absolute per ora pragmati-
corum sine controversia hodie volitatur, quamvis iuvenis
Donadeus de remunt. capit. 27. numer. 145. veram, & com-
munem sententiam dicat, ut hoc beneficium non competat
natis post mortem testatoris, quem ad hunc effectum
sufficit esse ascendente, five paterni, five materni late-
ris, servato tamen ordine qui inter illos statutus fuit suprà,
dict. 142.

De ratione autem conclusionis adhuc viget opinioneum
3 diversitas, aliqui enim putant eam esse fundatam in favore
publico, cuius intuitu dotibus lex faveret, atque siccuraret,
ut insinuare evidenter verba ejusdem Authentica in fine,
& post antiquiores ab eis relatios hanc esse veram rationem
sententio Rovit. conf. 54. num. 16. lib. 1. Rot. decif. 16. num. 8.
part. 4. recent. tom. 2. & decif. 312. numer. 16. & 17. part. 6. in
Romana dote 8. Martii 1649. Royas inter suas non impre-
sa, & in aliis.

Alli vero putant veram rationem versari in fidelis
& verisimili mente fideicommissariis, ut nempe cense-
rat vultus hinc hædem fideicommissarium facere id,
quod verisimiliter ipse faceret vivens, atque hanc dicit
principium Surd. decif. 62. num. 12. alique adiuncto per Ho-
dic. decif. numer. 11. & tamquam unicam, alii allegatis af-
figunt videtur Fufar. que. 53. numer. 6. & sequuntur de-
ducti per Redenacum conf. 72. numer. 6. Rot. decif. 89. nu-
mer. 3. part. 4.

Et alii volunt rationem confidere in legali necessitate,
qua testator adductus est, ut videtur, & quam genuinam
esse rationem profertur Menoch. lib. 4. pref. cap. 15. numer. 177. Hodie. ad
Surd. decif. 62. numer. 108. cuius, & aliorum autorita-
tis hanc ex vetere firmat Rot. decif. 312. numer. 30. &
seqq. part. 6. recentior. repetita apud Merlin. decif. 657. nu-
mer. 18. & seqq. decif. 189. numer. 8. apud Zacc. de obligat.
Camer. & plen. decif. 266. numer. 4. part. 10. recent. ubi con-
cordant.

Vetus licet in dicta decif. 312. part. 6. & latius in dicta
dec. 266. part. 10. loquendo de calo restitutions, firmetur
quod distinctè bona utriusque fidicommissi alienari pos-
sunt, ab quo necessitate discutiendi prius bona fidicommissi
si universalis, ex ea ratione, quod indistinctè bona fidicom-
missaria, ex dispositione auth. res qua, sunt dotti affecta
ta; attamen non videtur haec extensio tutta, nam etiam
pro legitima filiorum affecta sunt bona patris, & nihil
minus, celantia fraude, illi non est detrahenda de fidel-
commissi particulari, nisi in subfidium. Surd. decif. 316.
n. 10. & seq. Rot. divers. decif. 113. numer. 4. part. 2. in recent.
decif. 185. numer. 14. part. 5. Cels. dec. 124. n. 1. Quinimò neq;
et alienum fideicommissariis absque hypotheca nisi in sub-
fidium de hujusmodi particulari fidicommissi solvi debet;
Gabi. conf. 123. numer. 6. lib. 2. Hodie. conf. 66. numer. 11.
& 12. lib. 2. Surd. decif. 316. numer. 13. & 14. Rot. decif.

47. part. 7. recent. in Ubinaten. pridii 23. Maii 1653. coram Bichio, ac alias frequenter; igitur non debemus manus privilegium tribuire doto, quam legitimam; nimis enim durum, acitrationabile videtur, ut parens, qui solus filius legitima, de jure absolutus est dominus restantium bonorum cum arbitrio projiciendi eum in mare, nedum non possit ea universaliter eximere ab hoc onere doto, sed neque licentiam habeat praefervandi quadam bona particularia, que vel ob conspicuum qualitatem, vel particulariter amatione perpetua conservatione in agnatione digna reputaverit; proindeque contrarium omnino firmum videtur, ut nemp̄ adinst legitimam, dos de fideicommisso particulari, seu bonis particulariter alienari prohibitis non detrahatur; nisi in subdito bonorum fideicommisso universaliter subjectorum, regulando huminodis excusationem, eodem modo quo inferior regulanda venit illa de bonis libertatis facienda, ut in specie advertit Rota Bonon. pridii 1. Iunii 1665. §. nec possunt iurari coram Bourlenton, ubi allegantur alias concordantes, Censal, ad Peregr. art. 42. fol. 178a prima impress.

Neque predicatarum decisionum contraria autoritas movere debet, quoniam nec authoritates ad id allegant diligenter viva quid tale dicunt, sed simpliciter firman dispositionem dicta *Authentica* procedere non obstante prohibitione refectoris, quod est quid omnino diversum a re nostra, neque ratio allegata est aliquis ponderis, quoniam si indistincte dispositio dicta *Authentica* capienda est, ergo parti ratione opus non erit dictere bona libera; quinimum eodem Rota in Bononiensi fideicommissu de Rubens 30. Maii 1646, coram Corrado, §. *dotes vero*, explicite firmat dotes detrahali non posse de bonis particulariter alienari prohibitis, ubi alios possunt haberi, licet authoritates ad id allegare nec quid tale concludant, excepta decr. 47. num. 10. part. 5. rec.

Minime adversus premissa videatur attendenda distinctionis, an fideicommissum particularē ordinatum sit ad favorem diverse personarum ab ea quae vocata est, ad universale, vel utrumque ad favorem ipsius letitiae, quam quod id secundu calu celsare dicatur prejudicium, cum ceteri enim legato per testatorum fundo, vel alia re particuli fideicommissarius doto de bonis de fideicommissu universalis pro dose ditrahendis reintegrale fideicommissum particulari; cuius bona distrahī contingat, ut in similibus terminis legitimam, ponderant Gabriel. conf. 138. num. 24. & 30. lib. 2. Gratian, dico. 404. numer. 20. atque in his terminis deducit Rota, in d. decr. 166. part. 10. recent. quoniam particularē fideicommissum, seu particularē alienandis prohibito, peculialem rationem affectionis, vel conspicuitur habere, cui per reintegram in equivalenti non suppetur, ut bene ex Hondo. dicta conf. 66. num. 27. & alii, respondendo in specie Gabrieli. & Gratiano, ubi supra ponderant Rota, decr. 41. num. 37. cum legg. part. 10. recent. & coram Dunozeti. decr. 846. numer. 35. cum legg.

Si enim fideicommissario, gen. particulariter alienari prohibitus vindicare conceditur, quoniam est alienari hæres obligatus ad evictionem, atque compodit potest de bonis hereditatis fideicommissum reintegrale, ob particularem fideicommissum affectionem super illius speciei conservationem, de qua non autem de equivalenti curavit, multò minus permittenda est haec alienatio.

Ponderant etiam quod si habemus regulam definitam ex text. in dict. leg. mulier. & cum proponeretur ff. ad Trebell. de qua infra, ut nemp̄ data commoda doto de tractione ex fructibus non sit permittenda bonorum fideicommissarii distractio, & si adiut bona mobilia non sunt alienanda stabili, & inter haec illa minoris valoris, fortius non erant ditrahenda bona particulariter a defuncto privilegiata, si ex alia consilii potest; unde si causa eveniret formiter in Rota disputandus, non dubitarem ita forte dicendum, non obstantibus praefatis decisionibus, in quibus incideret potius materia videatur tractata, nisi etiam ad pretens adit fortè decisio ad meam notitiam adhuc non devenerit.

Hec est enim hujus tanti Tribunalis perpetuā commendanda excellenta, quod veritatem ac justitiam (per omnia diligendo, non veretur sententiam in melius mutare, quod proprium est sapientum; neque apud exteros administratione esse debet cur tantum Tribunal aliquando in easdem ob sylum ex mole negotiorum necessarium, solius di-

cipitatum inter informandum, & decidendum concedatur, atque in tam exiguo intervallo quamplyres decidere oporteat causas graves, tam spirituales, quam prophanas, vi- cenciarum, vel triceniarum numerum quandoque excedentes; hinc proinde angelicum, ac miraculorum potius quam humanum esse omnia ita recte trutinare, ut terra- candi occasio non relinqueretur; reflectat exterius ex hoc stylo ad illum aliorum Orbis Tribunalum etiam prime clas- sis, in quibus aliqui notabilis articuli prophani tantum disputato per annos circumferunt antequam ad decisionem deveniatur, & exinde Rota excellentiam adjudicet super quotidiani decisionibus tot gravium articulorum in prophana, Ecclesiastica, & spirituali materia ex toto terrarum Obe contingentium.

Item consideret quod super omnibus resolutionibus in quolibet punto, etiam remifloria, vel simili per causam Ponentem, seu Commissariis stylis necessitate exten- denda est dicta tanquam per speciem voti, seu moti- rum, & tanquam actus extrajudiciale, per quem indi- cantur partibus motiva, ex quibus Tribunal intendit ita sententiae, vel decernere, ut antequam ad sententiam, vel decreum procedatur, dicant quid habent in contrarium, quod non contingit in aliis tribunib; quorum merito frequentiores retractions non cernimus, quanam sunt decisiones super omnibus resolutionibus; atque decisiones quas mundo tradiderunt Affilius, Surdis, Franchus, Thefaurus, & similes, non omnes illorum tribunial resolutiones continent, sed illas modicas ex multis se- lectiores, quas privatus labor illius Authoris finita causa exhibere voluit; unde liquet apertam esse ineptiam illorum qui hanc stylis diversitate ignorantes aduersus Rotę decisiones quandoque obloquuntur, quod revocet suas sententias, vel decreta, ita frequenter, quoniam decisiones non sunt sententia, neque decreta, sed sunt actus merita extrajudiciale, & tanquam vota, seu motiva, ut su-

per.

Sed, & quod dicitur de fideicommisso particulari, putare intelligendum esse iuxta ea, quae dicuntur sequenti ampliatione fideicommissi ordinati per contractum; si enim legato per testatorum fundo, vel alia re particuli fideicommissarius doto de bonis de fideicommissu universalis pro dose ditrahendis reintegrale fideicommissum particulari; cuius bona distrahī contingat, ut in similibus terminis legitimam, ponderant Gabriel. conf. 138. num. 24. & 30. lib. 2. Gratian, dico. 404. numer. 20. atque in his terminis deducit Rota, in d. decr. 166. part. 10. recent. quoniam particularē fideicommissum, seu particularē alienandis prohibito, peculialem rationem affectionis, vel conspicuitur habere, cui per reintegram in equivalenti non suppetur, ut bene ex Hondo. dicta conf. 66. num. 27. & alii, respondendo in specie Gabrieli. & Gratiano, ubi supra ponderant Rota, decr. 41. num. 37. cum legg. part. 10. recent. & coram Dunozeti. decr. 846. numer. 35. cum legg.

Ampliatur tertio, tam ad fideicommissum, & majorata, ac primogeniture ordinatis per ultimam voluntatem, quam per contractus, ita enim explicitè fierant, generaliter in terminis nostris *Authentica*, Lupus in rubric. de donat. inter vir. & uxor. §. 16. numer. 14. Oddo de fideicommiss. conf. 49. Perceps. conf. 23. num. 21. lib. 3. & fideicommiss. art. 42. num. 58. licet hinc non figurat totaliter pedes, ex profilo Fontan. de patl. nupr. clau. 5. glo. 1. part. 2. num. 93. & legg. Boff. dicto cap. 15. numer. 180. cum sequent. Giur. obser. 89. num. 6. Rota decr. 128. numer. 3. & 4. part. 5. & apud Zacc. de obligation. Camer. decr. 189. numer. 8. & 232. numer. 24.

Et quoniam Rota coram Seraphin. decr. 274. numer. 3. repepta part. 1. diversor. decr. 449. numer. 4. ob theorican Bald. in leg. nulla, in fin. Codic. de jure doi. aliosque allegatos mouaverit in contrarium, attamen usque tunc habui in hoc difficultatem, ut constat ex eadem decisione, deindeque plures præcisè contraria sententia firmavit tanquam veriorem, contra quam proprieitatem in Curia durum est obtinere, quoniam contrarium teneant Iul. in d. aub. res que, num. 33. vers. quarti limita, Soccin. len. conf. 75. n. 9. lib. 1. Rimini. len. conf. 115. numer. 12. Mcnoch. lib. 4. pre- sumpt. 189. numer. 186. Petra de fideicommiss. queff. 8. numer. 440. & alii cumulate per Donadeum de renunt. queff. 27. numer. 11. & legg. & per Cattif. qui dicit communem dict. cap. 36. tom. 8. alias de alment. num. 80. & Fufar. dict. queff. 331. numer. 80. qui pro neutraria numerandus est, quia de more cumulat hinc inde abique proprio iudicio, alii vero antiquiores, quos pro utraque sententia hinc inde prefati solent deducere, loquuntur, aquivocare, ac potius in ordine ad doses praefandas filiabus disponentes, in quibus non intrat ratio nostrae *Authenticae*, sed potius primaria, & directa obdecendas sententias, quas mutare conveniat; cum etiam ad prædictas prefatas aliunde, quam ex dicta *Authentica* deveniant.

Quam.

Quamvis autem ampliatio praedita; ita indistincte retata cum sola generali limitatione causa onerosa, tot mutata sit authoritatibus, quod iuxta methodum forentem, ulteriore disputationem admittere non debet; quia tam intellexus non quiescit, cum in plurimis casibus nimis iuriis regula, ac rationes videantur adversari, atque genio valde repugnat assumendo partes relativas in fide parentum, ut frequenter est nostrorum abusus, ambulare, maximè quia haec est potius modernorum traditio quia intentio seniorum, qui vere casum doris filiarum primi gradus percunt; hinc proinde studio veritatis conclusio videatur per sequentium causam dilinitionem regularia.

Aur fumus in contrafacto respectivo, & oneroso, aut in liberatio. Primo casu, si contradicat est initus in ter ascendentem, & descendente, quia nempe pater, vel avus in compensationem pata datum maternum, aut legitimam, vel meritum de condigno premium postulant, five alterius causa onerosa, assigne filio, vel nepoti bona cum onere fideicommissi, & tunc dicendum est intrare ampliationem pro dose constituta, vel restituenda in ordine ad descendentes filiorum, vel nepotum recipientis, quoniam eorum respectu, tam dator, quam receptor fuit ascendentes ad obligati, neque illa subest ratio contradicendi; secus autem in ordine ad alios dotorum filios, vel descendentes ex eis, qui dicuntur recipienti transversales, quoniam licet isti ab ordinatore fideicommissi descendant, attamen fideicommissum ordinatum dicitur potius aliquid est tributum, tibi remanent, cum poti facula oriiri possint descendentes dotoris, qui pro dose constituta, vel restituenda rem donata absorberent, ita domini percepit remanentem in certo.

Si etenim filii primi gradus, de quibus de iure naturæ debent legitimam, alia de jure non tribuitur actio ad fideicommissum particularem, nisi de iofficio donatione, quatenus legitimam terminos excedat, atque ad illius limites tantum, quatenus de consilio etiam inofficio latet non confiteri; hinc proinde impropterius omnino est, ut ulterioribus descendebus minus iurius habentibus, major prerogativa sit concedenda; numquam enim verificabile fore vulgare axioma, ut detracta legitima, cuilibet licet ut nunquam illi, quibus per irrevocabiles donationes aliquid est tributum, tibi remanent, cum poti facula oriiri possint descendentes dotoris, qui pro dose constituta, vel restituenda rem donata absorberent, ita domini percepit remanentem in certo.

Neque dicere foris licet, haec procedere ubi tractatur de pura donatione transitoria ad quoscunque heredes, secus autem de pactiorate cum onere restituenda ad factorem certam conditionem est, nam fideicommissi ordinatio habeat expressam prohibitionem alienandi; etiam ex causa dotoris necne, nam si non haber, ampliatio procedit favore descendentes recipientis, de cuius bonis dicuntur res judicatae fideicommissi subiecta, etiam si adiut prohibiti generalis alienandi, quod datus favorem respectat; ad instar eorum qui habentur infra, dico. 147. de emphyteusicis; si vero adiut prohibiti particularis, & tunc pariter insipientium est, an illa veritas sit a causa recipiente favorem contendenti, & quia nempe bonorum integrum reverberantur certis casibus fuerit sibi stipulatus, necne, si etenim talis prohibito, percunt favorem concedentis, et tunc dicendum venit dispositio *Authentica* cessare, cum tale pacium dicatur pars contractus; sed si prohibito sit datum ratione, vel ita recipiat solum favorem recipientis, ita ut interfecti concedentis bona dati in doto, vel ex eius causa distrahī, & tunc, vel prohibito tanquam lons in confiduum est attendenda, vel tanquam appetiti ab ipso recipiente per organum dantis non est apta impedit *Authentica* cessare, cum tale pacium dicendum venit dispositio *Authentica* cessare, cum tale pacium dicatur pars contractus; sed si prohibito sit datum ratione, vel ita recipiat solum favorem recipientis, ita ut huius *Authentica* dispositio locum quoque habeat in fideicommissi ordinatis per contractum, adhuc tamen attendi debeat idem ordo, qui habetur inter bona libera, & fideicommissaria, vel alter inter fideicommissum particulari, & universale, quod feliciter si adiut fideicommissum per ultimam voluntatem, ad istud prius impedire juris dispositio, juxta ea quae inferiori habentur in sequenti ampliatione; & haec quod illos contrahentes pure onerosos, in quibus ex causa hinc inde praoperderant, unus gerit partes concedentis, alter vero recipientis.

In illis vero contractibus, qui juxta personarum ordinem, seu distinctionem, partim dicuntur lucrativi, & partim onerosi, seu respectivo, ita uterque possit effector, & receptor, prout esse solent erectiones fideicommissorum, & majoratum, quas per unicum contractum faciant plures partes, vel conjuncti, qui singuli donantes eorum bona propriis filiis, & descendenti, pacientur inter eos fideicommissum reciprocum; tunc enim queribet linea dictum habere bona proprii stipitis ex causa lucrativa, linea vero substituta obtinet, non ex liberalitate, sed ex causa onerosa, & respectiva; & tunc videatur dicendum idem quod proxime infra habetur de pure lucrativa, cum ratione incertitudinis, & aquilis causa sit omnium linearum, ita ut non possit una magis quam altera direcione sibi prejudicatum ob dictum cuiuslibet linea detractio-

In contractibus autem pure lucrativis, distinguenda est donatio, que cum onere fideicommissi sit ab extranco, ab ea quae sit per ascendentes, atque primo casu subdicionem quaedam est inter descendentes dotoris, & illos donato- ratus; respectu enim descendenterum à donatario indubi-

tata videtur negativa, cum neque in fideicommissis ab extra- ordinatis per ultimam voluntatem magis vera, & recepta sententia dispositio *authentica* intrèt, ut infra.

Respectu vero descendenterum à donatario, si donatio est

universalis, ita ut donatarius dicatur stare loco heredis, &

tunc ex eidem rationibus quibus supra, dico. 142. dictum est

in hunc tamquam heredem transfere onus donandi, ita vi-

detur etiam dicendum intrare dispositionem *authentica*; atque

in hunc sensu recte capi possunt ea que congeruntur per Fontan. de patl. nupr. clau. 1. part. 2. ex num. 93. Sed ubi donatio est particularis, non videatur quomodo sit unquam de jure subestentia, ut contra donatarii particulari- tatem femina donatoris descendenter juxta donatario per-

restituta, vel uxori masculi descendenteri pro restituenda, cum

rei donati dominum irrevocabiliter titulo singulari jam

transferit in donarium.

Si etenim filii primi gradus, de quibus de iure nature

debet legitimam, alia de jure non tribuitur actio ad fideicommissum particularem, nisi de iofficio donatione,

quatenus legitimam terminos excedat, atque ad illius li-

mites tantum, quatenus de consilio etiam inofficio latet non confiteri; hinc proinde impropterius omnino est,

ut ulterioribus descendebus minus iurius habentibus, major

prerogativa sit concedenda; numquam enim verificabile

fore vulgare axioma, ut detracta legitima, cui libet licet ut

nunquam illi, quibus per irrevocabiles donationes

aliquid est tributum, tibi remanent, cum poti facula oriiri possint descendentes dotoris, qui pro dose constituta,

vel restituenda rem donata absorberent, ita domini percep-

it remanentem in certo.

Si etenim filii primi gradus, de quibus de iure nature

debet legitimam, alia de jure non tribuitur actio ad fideicommissum particularem, nisi de iofficio donatione,

quatenus legitimam terminos excedat, atque ad illius li-

mites tantum, quatenus de consilio etiam inofficio latet non confiteri; hinc proinde impropterius omnino est,

ut ulterioribus descendebus minus iurius habentibus, major

prerogativa sit concedenda; numquam enim verificabile

fore vulgare axioma, ut detracta legitima, cui libet licet ut

nunquam illi, quibus per irrevocabiles donationes

aliquid est tributum, tibi remanent, cum poti facula oriiri possint descendentes dotoris, qui pro dose constituta,

vel restituenda rem donata absorberent, ita domini percep-

it remanentem in certo.

Si etenim filii primi gradus, de quibus de iure nature

debet legitimam, alia de jure non tribuitur actio ad fideicommissum particularem, nisi de iofficio donatione,

quatenus legitimam terminos excedat, atque ad illius li-

mites tantum, quatenus de consilio etiam inofficio latet non confiteri; hinc proinde impropterius omnino est,

ut ulterioribus descendebus minus iurius habentibus, major

prerogativa sit concedenda; numquam enim verificabile

fore vulgare axioma, ut detracta legitima, cui libet licet ut

nunquam illi, quibus per irrevocabiles donationes

aliquid est tributum, tibi remanent, cum poti facula oriiri possint descendentes dotoris, qui pro dose constituta,

vel restituenda rem donata absorberent, ita domini percep-

it remanentem in certo.

Si etenim filii primi gradus, de quibus de iure nature

debet legitimam, alia de jure non tribuitur actio ad fideicommissum particularem, nisi de iofficio donatione,

quatenus legitimam terminos excedat, atque ad illius li-

mites tantum, quatenus de consilio etiam inofficio latet non confiteri; hinc proinde impropterius omnino est,

ut ulterioribus descendebus minus iurius habentibus, major

prerogativa sit concedenda; numquam enim verificabile

fore vulgare axioma, ut detracta legitima, cui libet licet ut

nunquam illi, quibus per irrevocabiles donationes

aliquid est tributum, tibi remanent, cum poti facula oriiri possint descendentes dotoris, qui pro dose constituta,

vel restituenda rem donata absorberent, ita domini percep-

it remanentem in certo.

Si etenim filii primi gradus, de quibus de iure nature

debet legitimam, alia de jure non tribuitur actio ad fideicommissum particularem, nisi de iofficio donatione,

quatenus legitimam terminos excedat, atque ad illius li-

mites tantum, quatenus de consilio etiam inofficio latet non confiteri; hinc proinde impropterius omnino est,

ut ulterioribus descendebus minus iurius habentibus, major

prerogativa sit concedenda; numquam enim verificabile

fore vulgare axioma, ut detracta legitima, cui libet licet ut

nunquam illi, quibus per irrevocabiles donationes

aliquid est tributum, tibi remanent, cum poti facula oriiri possint descendentes dotoris, qui pro dose constituta,

vel restituenda rem donata absorberent, ita domini percep-

it remanentem in certo.

Si etenim filii primi gradus, de quibus de iure nature

debet legitimam, alia de jure non tribuitur actio ad fideicommissum particularem, nisi de iofficio donatione,

quatenus legitimam terminos excedat, atque ad illius li-

mites tantum, quatenus de consilio etiam inofficio latet non confiteri; hinc proinde impropterius omnino est,

ut ulterioribus descendebus minus iurius habentibus, major

prerogativa sit concedenda; numquam enim verificabile

fore vulgare axioma, ut detracta legitima, cui libet licet ut

nunquam illi, quibus per irrevocabiles donationes

aliquid est tributum, tibi remanent, cum poti facula oriiri possint descendentes dotoris, qui pro dose constituta,

vel restituenda rem donata absorberent, ita domini percep-

it remanentem in certo.

Si etenim filii primi gradus, de quibus de iure nature

debet legitimam, alia de jure non tribuitur actio ad fideicommissum particularem, nisi de iofficio donatione,

quatenus legitimam terminos excedat, atque ad illius li-

mites tantum, quatenus de consilio etiam inofficio latet non confiteri; hinc proinde impropterius omnino est,

ut ulterioribus descendebus minus iurius habentibus, major

prerogativa sit concedenda; numquam enim verificabile

fore vulgare axioma, ut detracta legitima, cui libet licet ut

nunquam illi, quibus per irrevocabiles donationes

aliquid est tributum, tibi remanent, cum poti facula oriiri possint descendentes dotoris, qui pro dose constituta,

vel restituenda rem donata absorberent, ita domini percep-

it remanentem in certo.

Si etenim filii primi gradus, de quibus de iure nature

debet legitimam, alia de jure non tribuitur actio ad fideicommissum particularem, nisi de iofficio donatione,

quatenus legitimam terminos excedat, atque ad illius li-

mites tantum, quatenus de consilio etiam inofficio latet non confiteri; hinc proinde impropterius omnino est,

ut ulterioribus descendebus minus iurius habentibus, major

prerogativa sit concedenda; numquam enim verificabile

vel fideicommissum particulare, aut donationem causa mortis ad ipsum effectum legato comparandam, adhuc idem dicendum videtur, tum quia contra hujusmodi terminum non datur actio exercitabilis, ut supra; tum etiam quia ulla dare absurdum quod legatarius certi fundi, vel specie tempore suo iure, ad dominio viveret incertus, cum descendentes testatoris post secula mundo propositi possent ad bona legata recurrere; idemque secunda ampliatio superioris tradita videtur etiam periculosa, quoties ita indistincte capiatur, cum inter simplex legatum, & fideicommissum particulare nulla differentia dignoscatur; volumen videatur forte subtilitatis, vel in illis fideicommissis, quae feruntur tantum abforbitant, videtur in fraudem ordinata per viam fideicommissi particularis ad extendendam dispositionem nostram *authenticam*, vel in illis casibus, in quibus ex facti circumstantiis videatur applicabili ratio presumptiva, ac verisimilis voluntatis compensandi sexus infelicitatem, ac exclusionem cum ista subventione, & sic respectu personarum eadem linea vocata ad dictum fideicommissum, quae omnia si indicare sufficiat, ut in causis occurrentia sub melioribus disputationis trutina, & in iurioribus venient ponderanda.

Ampliatur quartu principali conclusio, ut procedat etiam accidente particulari prohibitione Testatoris alienandi ex causa dotis, quia nec volens potest Testator facere quin leges locum habent in iure Testamento, ut ex Jafone in *sofra authenticam*, numer. 32. *limitat.* 13. *vers.* *Puto ibique*, Anton. de Padil. *sib. numer. 116.* *sed. Jadi-* *cio mœc.* & alii firmant Surd. *decis. 62.* *ibique Hodier. n. 15.* Rovit. *conf. 54.* lib. 1. qui 35. Doctores enumerant, & alios superaddit. Redenachus *conf. 72.* numer. 32. & seqq. Cammarat. *respon. deci. 44.* num. 28. ac hene difficult scribens apud eundem Redenachus *conf. 73.* Censal. ad Pereg. *art. 42.* *vers. declaratio.* Fufar. *qu. 53.* *num. 71.* Boff. *dict. cap. 15.* *num. 160.* *cum seq. Rota deci. 58.* *num. 5.* *part. 12.* *recent.* & ample Rota deci. 16. part. 4. recent. to m. 2. repetit. post Fenzon. *ad Statu Urbis dec. 93.* Merlin. *dec. 1657.* *num. 1.* & latius *dec. 884.* *numer. 1.* ubi ad saturentiam allegantur concordantes. Rojas *decis. 153.* *num. 4.* Orthobon. *dec. 43.* *num. 9.* ac videatur conclusio in foro hodie plana, carunque pluribus aliatis veriore etiam proficit. *Cathol. dict. cap. 36.* in *principio.* *num. 54.* licet in contrarium, ac adversus prohibitionem non habeat locum *authenticam* nisi in filiabus primi gradus, vel nequam immediatus. Costa de port. rate, *quæ. 143.* *n. 13.* & generaliter quod flante d. prohibitione testatoris dispositio d. auth. locum non habeat, Fab. de error. *Pragm. lib. 1.* *decad. 20.* *error. 7.* *n. 6.*

Ego sane presumam, ampliationem crederem, veram quo ad dotem constitutandam feminis a Testatoris descendentiis, ea sola ratione, quod cum vivente tenueretur dotare, atque non ascendentiis sit in heredes transfringit, idcirco non potest facta sit Testator ab hac legali obligatione, sive suofo heredes exire; neque ratio restrictionis paterna obligacionis ad solam legitimam erga sibi obolem quidquam fringit in contrarium, quia dos non regulatur a sola ratione legitima, cum etiam mediatis descendentiis nullum legitimam ius habentibus, ac etiam illis quae legitimam consumperint, subsidiaria dotis petitio tributari, *supra. dec. 142.*

Sed quod ad dotem restituendum, quamvis in his praecisis terminis loquuntur alios allegantes Rovit. *dict. conf. 54.* Redenach. *dict. conf. 72.* & Rota post Merlin. *de pignor.* *dec. 101.* *numer. 9.* & *dicta deci. 48.* *numer. 5.* *part. 12.* *rec-* & sepe in aliis, nullatenus tamen meus intellectus hujusmodi ampliationis veritatem capit, preferimus ubi non tractatur contra fideicommissum paternum, sed maternum, vel avium; seu ulterioris ascendentibus; nulla siquidem ratio utrum ad ita sentiendum; non quidem illa praesumptiva, ac verisimilis voluntatis, ex qua unica salvabilis est conclusio principalis super restitutione in bonis fideicommissariis ulterioris ascendentibus post patrem, quia presumptio cedi veritatis, necquam intrat quies adest contraria probatio expressa, Hodier. ad Surd. *dicta deci. 62.* *num. 14.* Non alter publice utilitas, ac favore, qui dos causat tributari, ut ponderatur Rovit. *dict. conf. 54.* & sequitur Rota coram Merlino *dicta deci. 657.* incongruus enim est haec ratio de per se considerata, cum alias debere eundem effectum indistincte operari in quocumque fideicommisso, sive sit ascendentis, five transfringit, ut pondaret Hodier. ad Surd. *dicta deci. 62.* *numer. 18.* cuius contrarium omnino est verius ut infra; & tandem non illa necessitatibus, quoniam quidquid sit de paterna obliga-

tione afferandi dotem filio nubenti; se faciendo donationem propter nuptias, quod sonat in idem iuxta terminos *legitima.* *Cod. de doce promis.* respectu ramæ matris, alterius patrem, ac matrem lineæ ascendentium, certum est hujusmodi obligationem non intrare, itaut si Testator nunc resurget, ad id non posset teneri. ergo conclusio, excepto Parete, vel Avo, quatenus nepos fuerit immediatus, remanet omni ratione definita, prout bene prosequitur Hodier. ad Surd. *dicta deci. 62.* *num. 42.* & seqq.

Prout definita est autoritate, nam licet textus in nostra *authenticam*, & clarissim in corpore unde sumitur, loquatur etiam de doce restituenda, & favore mulieris pro dotis restituenda instantis, ut benè aduentur Menoch. *conf. 33.* *ex num. 12.* & *lib. 4.* *presumpt.* *190.* *ex numer. 1.* Rovit. *dict. conf. 54.* Surd. *dicta deci. 62.* *numer. 1.* & *duobus seq.* ibique Hodier. *num. 29.* Dumozet. qui plures allegat *de cis. 650.* *numer. 6.* & seqq. & calius superius allegati; attamen verba textus in hac parte clarissime percutiunt rationem donationis propter nuptias; ergo illius dispositio non debet intrare, nisi ubi d. donatio contra fideicommissum invitum peti possit.

Et licet hac ratione attenta corrure videatur generaliter conclusio principalis super restituenda in bonis alteris, quam patris, cuius contrarium hostile passim in foro est receptum, salvabilis tamen est conclusio praedicta, deficiente prohibitions particulari, ex premis ratione verisimilis, ac praesumptiva voluntatis fideicommissitatis, qui dum perpetuam sibi, ac agnationis conservacionem desideravit, per necessarium antecedens invitata censetur ad nuptias, sine quibus finis ab eo desideratus haberet non potest, ac successivæ cogitatione de dotibus, sine quibus patrini contraria non solent, ob quam rationem plerique voluntur etiam ex fideicommisso transversalis dotem restituenda detrahi posse, quasi quod utroque casu sit aquæ adaptabilis, que tamen secunda pars non est recepta, ut infra, at ubi ex contraria disponitio voluntate cessat etiam haec ratio, non videatur quomodo ampliatio sita in matris, vel ulteriorum ascendentium fideicommisso sit substantiabilis, nisi illam restringe velimus, quamvis ratione, & legi destituant, quia sic moderna ferentibus caterva voluit, vel quia praxis ita aliquid receperit.

Levissimas namque puto eas prias meditationes, quas plerique scriptores viduarum statim commiserando facere solent circa prærogativas magis restituenda, quam constitutione doti tribuenda, quasi quod mulier in causa constitutionis agat de lucro, in altero vero restituendiis contendat de domino, quoniam mulier que nubis, casum prævidere potest, fatigare prompsum, & frequens remedium habet sibi consilendi dando dotem invenitam in certis bonis, in quibus tanquam fundo dotum semper remaneat tuta, adeo quod videatur potius in culpa, quia dotem viris sibi liberè tradit contra communem usum; puella vero dotanda non potest sibi precepare, nullumque aliud habet remedium confundi proprie honestat, quam siud substatibus.

Irenque vana est altera consideratio, quod de facilis mulier videns vires divitum, plurimum honorum possessorum, remanet decepta, quoniam justa hunc sensum deberet habere regresum indistincte ab bona possesa, five spectare ad fideicommissum ascendentis, five extranei, quod est falsum; unde semper erit verum ampliationem in hac parte destitutum remanere ratione.

Vero recte intuunt, neque authoritatis probablemente habet, quamvis enim Rovit. *dict. conf. 54.* Redenachus *dec. 72.* *num. 23.* Fufar. *qu. 532.* *n. 20.* Surd. *decis. 62.* ubi Hodier. & Merlin. *decis. 884.* ferè infinitos colligant, quibus exceptis pauci remanent allegandi, voluntamen mihi fatiscere, videndo ferè omnes in fonte, inter quos raro inventi percurrentes præciosos terminos, de quibus agitur, & istos abque præcipua ratione, sed cum sola generica necessitatibus, more avium in frequentum aliquorum volatum; siquidem duplicitis generis sunt Doctores per proximè allegatos coacervati, quos etiam in magna parte diligenter expendit scribens apud Redenachum *conf. 73.* alii enim tractant quæsiionem super generica prohibitione alienationis expresse, num ista excludat dispositionem nostram *authenticam*, sive quod procedat solius contra prohibitionem legalem, & de hac tractant Bart. & ceteri in *l. f. f. f. families.* *s. divi. de leg. 1.* & *ito casu.* (qui non est nos) quoniam non levis controversia sit inter scribentes, admit-

admitto magis communem, & receptam esse pro dote; alii vero tractant de prohibitions specifica, & individuali ex causa dotis, & istos opere dividere in quatuor classes, una est loquentum de dote constituenda, de quibus nihil ad punctum; secunda loquentum generice, nulla faciat distinctione inter constitutionem, & restituendum, neque inter filios primi gradus, & ultiores descendentes, & in his nullum fundamentum iuridicum constituendum videtur, quia difficultatem non sustinunt, neque distinguunt causas, sed simpliciter proceferunt cum ratione generica adaptabilis constitutione, vel restituendum faciente ex fideicommisso paterno tamen; tercia est tractantium strictè de restituendo dotis habita per filium ex fideicommissu patris, in quibus terminis loquuntur, Rovit. Redenach. Surdus, & ceteri omnes, illorumque antefixanus Caffren. *conf. 80.* I. & hoc est pariter extra casum, quia in parte viger dicta ratio necessitatibus faciendo donationem propter nuptias; & quarta est percutientem strictius terminos restituendum ex fideicommissu materno, vel avito, & in his terminis loquuntur Cephal. *conf. 574.* *num. 16.* Milanc. *decis. 7.* *num. 41.* Rovit. *decis. 210.* & *in 312.* *part. 7.* *recent.* & *109.* apud Merlin. *decis. 671.* ubi habetur extenso etiam ad clericos, non obstante Bulla Pii V. Idque videatur certum quod constituendum licet enim omnis alend; ac dotandis filios naturales proveniat ab acquisitione recepta videatur etiam in terris Imperii, ut supra, *dict. 242.* & in Urbe ubi in Statuto dispositum sit servari debet jure civile, ut adverterit per Rotam in Romana fideicommissi institutio *dict. 35.* Decembri 1600. coram Litta, & patet ex tot decimationibus quas habemus in materia dotis, vel alimentorum naturalium.

Quo verò ad restituendum, quamvis Molphei. *conf. 29.* referat decisum Panormi, ut pro restituendo dotis filii naturales bona fideicommissi, juxta terminos nostram *authenticam*, dicti possint, atque Molphei referat, ac sequatur Redenach. *dict. conf. 72.* *num. 13.* Attamen nec antiquorum auctoritate, nec aliqua legali ratione moventur ad id sentiendum, nisi considerari possit eadem ratio praesumptiva voluntatis disponitio, quam in aliis ascendentibus post patrem, proindeque salvo tempore faniori judicio concludendum omnino censio, ampliationem predicitam non possit imitari in causa restituendi, quies verius in fideicommisso alterius quam patris pro dote, quam testator vivens assecurare non tenebat, ubi particularis, ac expresa prohibitio accedit.

Ex hujusmodi autem doctrinae estimationibus, opportunitus quidem ac forte in omni causa necessarii, quas tamen fori occupationes non de facili concedunt, didic pro prium genium colendo abortere illum iniquum, ac pro mente tempore damnabile pragmaticum usum confaciendi auctoritates, chartasque implendif allegationibus, transcriptibendo de uno in alium, non confidendo casis, & circumstantias, in quibus loquuntur, neque corum fundamenta expenda.

Imo, neque in fideicommisso paterno ampliatione est simile tuta, nam si unicaria veritatem in legali necessitate quae patrivenia ad donationem propter nuptias effit ascendentibus, admittit etiam opinionem Bart. ut haec necessitas etiam ab aliis hodie vigeat, ampliatio intelligenda est ad limites dictæ rationis, quando nempe subest dicta necessitas, quia non semper adiungitur; imo & in causis necessitatibus, quamvis non audeam à recepta traditione recedere, adhuc tamen datur videatur, quia si patre vivente, eatus adstringi posset ad faciendam donationem propter nuptias, seu dotem assecurandam, quatenus dōs eidem tradetur, non autem ad assecurandam dotem sibi abfue suo, confitens libertate datum; si enim patre se declaravit non tenererga curam nisi ad quod ius praescia necessitas illius cogit, durum, ac iratiorabile videatur, ut legis coactione cessante, atque repugnante voluntate, debet testator bona suorum dispositione privari; nisi dicamus, quod mulier dando dotem viro, qui est fideicommissarius haeres, dicatur bene illam dedisse ei quem testator sui patrimonii administrationi, & custodie deputavit, & cuipus propter eam approbat, ita habetur ac si eidem testator dederit.

Hac autem omnia, ac alia in hac materia sufficientia, que protestor solo studio veritatis excusat, ut ceteris consideratis maturius in causa occurrentia judicium formari valeat; favendum siquidem est dotibus, verum cum hamus favore àjore positivo provenias, idcirco religio servanda favor aje morientium voluntatis in rebus suis proveniens quodammodo ab ipso pere naturali, & gentium ad eum violentia non est; & quemadmodum in causa confundit, ubi testator honestè illi confitit, evitabilis est bonorum fideicommissariorum distractio ut in ita, ita fortius adversus restituendum etiam ex fideicommisso paterno videatur, ut beng fideicommissum conflutum, si testator nedum ex parte prohibetur individualiter distractio bonorum dotibus tradendis filiis, vel descendenteribus bona conferri ad-

27 78. & seqq. qui ingeniose advertit non esse de facili extendum ad bastardos beneficium nostram *authenticam*, quod juxta opinionem aliquorum fundatur in favore matrimonii, cuiusdotis sunt illegitimi, & favore cuius illegitimi natu principaliter à lege ita male tractantur, que ratio est vegetat etiam in Constitutione, attamen vincitur à potenti ratione necessitatibus alimentorum, quorum loco dos succedit.

In legitimatis autem, respectu dotis constitutenda nulla difficultas, quia sit quantumvis defecitiva, vel refracta legitima, numquam poterit hujusmodi feminæ esse inferioris conditionis quam sit ipsam naturalem tantum, cui dotem subsidiariam ab ascendentibus debet, est jam firmatum; respectu autem restituenda, tractat in punto Rotam *dict. conf. 63.* *lib. 1.* ubi assertens numer. 1. non inventi-

doctorem de hoc specificè loquenter, concludit ac refert decimū pro dote, cum eo tamen præsupposito, quod legitimatio quamvis per recipiū sit plena, ac plenariū legitimatis effectū in omnibus operetur, & sequitur Redenach, dicto conf. 72. numer. 13, quod & nūli videatur verum, quia cum tunc legitimatus iura legitima filiopis in omnibus acquirat, etiam quad legitimam iure natura ut invito patre assequendam, nulla differentia constituta est inter eum, ac verum legitimum, sed si legiū restrikti sit per clauſulam sine præjudicio venientiam ad invito, vel aliam aquipollente, & tunc quia ad effectū legitimæ, & successione non est vera legitimatio, sed potius dispensatio ad succedendum, ut nūm capere tantum valeat id quod patre volens relinquit, unde habetur pro puro extraneo, ex deductis per Gregor. decif. 135. & 201. utroque Adden. Rot. decif. 152. part. 5. recent. decif. 200. part. 7. Rot. decif. 35. part. 8. recent. & quotidie in aliis, ideo videtur idem dicendum, quod est dictum in naturalium, quidquid in contrarium sublineat Redenach. d. conf. 72. num. 51. & seqq. cuius fundamenta non videtur habere sufficiētiam.

⁸⁸ Sexto ampliatur, ut procedat conclusio tam pro dote matrimonii carnali, quam spirituali, Fufar, quaff. 351. num. 28. Boff. ubi supra, n. 10. Rot. decif. 30. part. 7. recent. alias coram Merlin. 671. num. 14. & seqq. & in Bonon. fideicommissi 16. Martii 1640. propter coram Bichio, ac ceteri passim, quia est conclusio plana, quam etiam uti recepta est, licet allegetur etiam Rota decif. 457. part. 4. divers. repetitam decif. 89. eadem part. 4. post numer. 2. vers. penult. patiter ita deficere non dicit, ut ex portione utrius detraheantur sī, cujus onus pertinet ad alium heredium, sed locum firmat, ut ex bonis fideicommissi obvenientis portionem communis patris detraheantur sī, ut de feminis, non obstante divisione in eiusdem patris obligati filios masculos, & sic potius comprobatur contrarium, quia in principio supponitur fideicommissum antiquum consistere in pluribus bonis, resolutione autem restringitur ad bona spectantia ad patrem dotandam; & nihilominus quando diversum intellectum dicta decif. habere posset, constat tale assumption nullum habere rationem, nec autoritatem, sed quā obiter ita dictum esse, & sic ampliatio sequens de toto fideicommisso intervenerit intelligitur de toto à se posse, ut etiam occasione causis particularibus habeat supra in Pistoriā cap. 6. & seqq.

⁸⁹ Septima ampliatur, ut procedat conclusio non solum in portione propria obligati ad dote constitutionem, vel restitutionem, sed in omnibus fideicommissi bonis in eum obvenientis ex portionibus coheredum in vim reciprocā, ut reprobat Peregrin. de fideicom. art. 42. num. 55. & Fufar. qu. 531. numer. 42. & conf. 166. numer. 4. contrarium sententiis, hinc potius alios firmant Pater de fideicom. quell. 8. num. 409. Carenziale, folij. 130. Hodierne. controv. 9. ubi latet de materia, Rot. coram Merlin. decif. 657. num. 2. & seqq. repetit. 312. part. 6. recent. & decif. 1. num. 22. part. 11. Sed quoniam super hac ampliatione ob causam veritatem facilis est equalitatem, hinc proinde congruum est illos distingue conside-

re. Aut igitur verfamur in dote constituenda, vel restituenda per eum qui ab initio vocatus ad certam portionem, deinde alias colere mundum portiones in vim reciprocā obtinuit, ita ut tempore facienda detractionis jam sit plurimum portionum possessor, qualis vel causa dicta decisionis Merlini, & tunc quidquid in contrarium sentienti Peregr. & Fufar. vera videatur ampliatio, quoniam quidquid per gravatum possidetur, totum quod se cōsuectores effecta est unica portio, atque recte conjuguntur duo extrema ut equalitatem, nūlque subiecti ratio cur ex omnibus hūjmodi bonis dos non sit detraheenda.

Hinc in simili quāvis filii cōsuecantur vocati ad portionem patris, & non patrui, attamen si per patrem prædictum ejus portio obvenit in patrem, utique filiorum vocatio itam portionem etiam complectitur, non tamquam portionem patrum, sed tamquam effectum unicam portionem proprii patrū, Gabr. conf. 115. num. 13. lib. 1. Fufar. conf. 144. num. 21. & seqq. Gregor. decif. 337. num. 2. & seqq. Bellon. de juri acrē. cap. 9. q. 15. num. 15. num. 11. & q. 69. n. 24. & seqq. Rot. decif. 42. num. 18. part. 11. recent. Beneventana. successionis 13. Martii 1649. coram Bichio. Rota decif. 481. num. 11. & seqq. in aliis, de quibus in sua materia sub tit. de fideicommissi,

³⁰ Aut verfamur in dote constituenda, vel restituenda per unum ex pluribus gravatis, qui omnes adhuc vivant, tunc que portiones possident, & tunc è converso certum videatur non posse detrahi, nisi ex portione proprii parentis, vel viri, non autem ex portionibus coheredum, quos injunctum foret gravare ad dotandas filias collateralium, vel ad fratum, seu coheredum debitum dote solvendum, ut in specie de dote constitutione non facienda, nisi ex portione proprii parentis, & colonnelli, egregie Rot. apud Mil-

Amplia-

linum decif. 193. num. 3. & 4. & de restitutione facienda ex sola portione viri, non aliarum spectantiam ad viri fratres decimū in Sac. Concilio Neapolitanō, testatur Hodierne ad Sord. dec. 62. num. 97. & seqq. & latius controv. 9. qui minus debet conqueri de prædicta decisione contra proprium clientem, cum iusta, & rationabilis omnino videatur, siquid licet bona fideicommissum sint indistincte affecta per dotes constitutione, vel restituione, etiamen, sive attendatur illius presumpta voluntas, sive legalis necessitas, neutra egreditur limites virilis, ultraquam neque filia dote, neque filii donatione proper nuptias praetendere potest; neque Hodierne, qui ferè tractat super generalibus ad hanc materiam pertinentibus, occasione istius causa edidit, dict. controv. 9. quidquid deducit in specie quod percutit hos terminos, nam licet n. 27. allegat Rot. conf. 5. Peregr. decif. 62. & Sord. dec. 62. ad probandum, ut dotes detractionis fieri possit indistincte à toto fideicommissio, ac portionibus aliorum, omnes tamen perperam deducuntur; in casu etenim Roviti omnes portiones per fratum prædecessum erant effecta unica portio juxta casum precedentem; Sordus vero, & Peregr. nil de hoc punito, & licet allegetur etiam Rota decif. 457. part. 4. divers. repetitam decif. 89. eadem part. 4. post numer. 2. vers. penult. patiter ita deficere non dicit, ut ex portione utrius detraheantur sī, cujus onus pertinet ad alium herendum, sed locum firmat, ut ex bonis fideicommissi obvenientis portionem communis patris detraheantur sī, ut de feminis, non obstante divisione in eiusdem patris obligati filios masculos, & sic potius comprobatur contrarium, quia in principio supponitur fideicommissum antiquum consistere in pluribus bonis, resolutione autem restringitur ad bona spectantia ad patrem dotandam; & nihilominus quando diversum intellectum dicta decif. habere posset, constat tale assumption nullum habere rationem, nec autoritatem, sed quā obiter ita dictum esse, & sic ampliatio sequens de toto fideicommisso intervenerit intelligitur de toto à se posse, ut etiam occasione causis particularibus habeat supra in Pistoriā cap. 6. & seqq.

³¹ ³² ³³ ³⁴ Ampliatio stād conclusio, ut pro constituta, vel restituenda dote, totum fideicommissum valeat interverti, si totum ad congruum est necessarium, Bald. in hac authenticā, num. 54. Carenziale num. 5. cum aliis per Fufar. quaff. 531. num. 54. & conf. 121. numer. 5. Alex. conf. 5. num. 5. lib. 2. Fontanell. claus. 5. gloss. 1. part. 2. num. 79. Boff. dicto cap. 15. num. 106. cum seq. Mantic. decif. 152. num. 2. Cyriac. controv. 509. n. 1. cum seq. Rota coram Rojas decif. 117. num. 26. & decif. 193. num. 4. recent. decif. 312. num. 36. part. 6. dicta Bonon. fideicommissi 16. Martii 1640. & propter coram Bichio, ac alii fepius.

Hoc autem communiter intelligunt de expensis moderationis, & necessitatis, non ad luxum, & pompa; & in specie illa annua subventione vitalitatis, quae ulta dotem trahit solitam Monasterio, & expensas monacatus, solet constitui Montibibus proflis necessitatis, quibus Monasterium non occurrerit, Rot. d. dec. 30. part. 7. recent. alias decif. 671. Merlin. Unde si in regione sit confutatum, ultra dotem, constat aliquam subventionem annuam mulieri maritatae pro eius occurrentis, quae dici solet dilaci, e spille, videtur idem sine dubio dicendum.

Et in specie lucrum nuptialium, prout sunt dorarium, antephatum, quartum &c. sive debantur ex pago, nil de his ex dispositioni Statuti, Peregr. dict. art. 42. num. 90. & 98. & decif. Patavina 96. num. 5. ex professo, Rovit. conf. 5. lib. 1. late Fontanell. de pat. claus. 7. glori. 3. part. 14. & num. 7. Redenach. conf. 72. num. 37. & seqq. Franch. decif. 613. num. 10. Giurb. obser. 89. num. 10. Mart. de success. legal. part. 4. art. 10. au. 21. num. 49. Hieron. Leo decif. 122. sub num. 8. & 9. lib. 2. Rot. coram Gregor. decif. 543. decif. 37. in principio part. 1. divers. apud Merlin. de pignor. decif. 101. num. 5. Othobon. decif. 83. Coccin. decif. 244. num. 2. & seqq. & in aliis, cum conclusio in foro pannis recepta, cum declaratione tamen, de qua supra, dict. 137. & 138. dos partium confutatur liberis, & partim in fideicommissariis.

De arbis verò que in Hispania loco hujusmodi lucris successerunt, agit Castill. d. c. 36. §. 4. in principio 8. tom. Decimo ampliatur ad eam donationem, vel dotes augmen-

tu, quod vit facti uxori in compensationem atatis, vel nobilitatis, aut alterius in aequalitatis, ac defectus, ut ex Fabro in Cod. lib. 7. tit. 22. de finit. 5. num. 10. Fontanell. de pat. imperial. claus. 5. glori. 1. part. 2. num. 84. & seqq. quem referit Gratian. decif. 384. num. 8. & per quas au-boritatis in Tribunal A. C. hui practicatum, atque resolutio causa nobilis prohibitione accidente, tunc minus tua videtur; deficit enim ratio voluntatis, neque applicabili est altera necessitatis, cum indubitate pater, ac fortius ulterior ascendas, si viveret, non posset cogi pro filia, vel nepte donanda, sive pro filii, & nepotis donatione proper nuptias universam ejus substantiam dissipare, acque le omnino nudum, testificante facultate destitutum reliqueret; hoc enim aperte repugnat omnibus principiis justi, quinam & naturali ratione, & aquitati; quare non agnofo quomodo hac ampliatio, tali causa possit substantieri; & quid nimis aquitas, quam scribentes favore doto amplexi voluerint, sepe solet revolvi iniquitatem, quia pro feminis dotandis dissipantur fideicommissa, illorumque bona denudata masculis de familia, transirent in famulis alienis, ac penitus extraeas, cum tamē honesti pueri possit esse confundere, dando eadem bona fideicommissaria, sed cum vinculo fideicommissi, prout in dubio fideicommissum in dote assignatum nulla facta declaratione contraria cōfertur cum codem onere fideicommissi assignatum, ita ut fructus solum sint mariti, & mortua uxore explent. Rot. post Merlin. de pignor. decif. 137. num. 15. vers. quod magis, & seqq. repetit. decif. 438. part. 9. recent. Viri enim, & mulieris pro oneri bus matrimonii principaliter interessent, non proprietatem, sed uolum fructuum bonorum, ut ponderatur apud Comitolum decif. 45. num. 18. & melius apud Dunozett. dicta decif. 837. & infra.

Nunc ampliatio conclusio, ut tam respectu constitutionis, quam restitutio, procedat nedum in ipsa dote, sed in omnibus doto appendit, & consequitio, prout sunt corredum, quod in Urbe vocatur aconciū, expensis nuptiales, lucrum dote, quod alicubi donatio, proprie nuptias, alibi anteſatum, alibi dotorium, alibi quantum, alibi augmentum, seu alio vocabulo solet numerari, quae præmissa, vel corum singulari Regiōnis legē, vel more ad matrimonium carnale, vel spirituōe judicantur necessaria, & non alijs, quia cum tunc pars doto, & matrimonii dicantur, idcirco eisdem regulis doto metiri debent, ut in specie corredi, seu aconciū,

& expensarum nuptialium, ex Salicet. & alii in eadem authenticā, Peregr. de fideicom. art. 42. n. 8. Fufar. qu. 531. n. 39. & seq. Giurb. obser. 89. post num. 6. Hodierne ad Sord. decif. 62. num. 112. & seq. Sanfelic. dec. 193. ubi de expensis nuptialibus de Marinis plures colligens resol. quod. 17. lib. 2. Boff. ubi supra. n. 100. cum seq. Rot. dec. 556. part. 1. divers. ubi de apparatu & decif. 30. num. 27. part. 7. recent. quod est eadem apud Merlin. dec. 671. dec. 243. num. 10. decif. 273. num. 8. & dec. 311. num. 10. part. 10. recent.

etatem, ministrumque aequalem ducere poterat quo ad valitudinem; quia futuras effici afferat, ut vir infirmus qui pro auxilio uxorem ducat, debet eam habere pariter infirmam; atque ex hoc agnoscatur, qui judicetur, vel ad veritatem confundere debet, quam per particulatum conclusione firmatur, vel admittere ex solo indigesto Doctrinam numerum; super hoc enim cumulantur sex Doctores, qui trajecta temporis una alium, ut moris est, sequente, vel transcribente, usque ad centum possunt angeli, & tamen eis trutinatur reperitur, eum qui pro Antelegiano deductum, dicere possunt oppositum; alium vero in ordine secundum, vel decipi, vel substitueri posse ex particularibus facti circumstantiis; atque alios esse nudos relatores volantes post alios absconde manipulare.

Et licet iuste dubitari possit, an fidicommissio gravatus, qui pro constitutis, vel restituenda date potest in totum 41 alienare bona fidei commissi, possit pro eadē causa super pro debito fideicommittens, habendum perinde, ac si ibi taliter testator impositum esset, & in his terminis loquitur Peregr. dict. art. 43. n. 96. ac propriè agit etiam latissime Milaren. cum quo Peregr. transire videtur de csl. 38. nn. 360. & seqq. & rectè procedente deducta per Falch. ubi supra; ficiunt etenim ex veteri sententia, affensus, se facultas obligandi feudali, vel alia prohibita pro dote, procedit etiam in interfuriali ita ex conventione debitis, ex deductis infra dict. seq. & per Larceam de csl. 37. & habetur in sua materia sub tit. de Feudis, ita dicendum venit in praesenti, quia facultas conceditur à lege.

Quare ampliatio predicta videatur meo iudicio capienda concurrens iusta, & probabili causa prudentis iudicis arbitrio penitula; que, vel fonet in necessitatibus matrimonii, vel praefater verisimilium fideicommissum voluntatem, quia si viveret laudaret, & ita faceret; ut per fidem commissum possessor est de ordine populari, sed dives, itat ex more Regionis maxima fibi, ac postleritatem commoda, & honosificientiam compararet ex matrimonio cum familia nobilli, ut paucis experientia docet, tunc etenim cum verisimilium omnino fit ipsiusfam fideicommissum si viveret hoc affectus, vel non recusasse, idcirco recte ampliatio procedit, dummodo penitatis loci, & personarum circumstantias, ac patrimonii quantitate, ita nupis inaequales rationabiliter habeant causam a prudentibus viris laudantur, & talem, quod probabilitate testator non respuerit, quo causa exceptio minus veram omnino censio talen ampliationem, ut ad-vertitur etiam dicta dif. 49.

39 *Circumstancia vero dicta causa inaequalitatis compensanda, certum est quod augmentum dotis, seu supra dos quam vir uxori constituit, non veniat sub dispositione Authenticæ, sive ante matrimonium, sive ex constante facta sit, quia semper est pura donatio, Fufar, quæst. 352. num. 6. Rot. coram Dunozezo decr. 862. & de augmento constitudo infra.*

Unde amplius conclusio, ut procedat etiam pro usuris, vel interrupcio dotalibus, ut generaliter verius probant reprobat Romano conf. 82. num. 7. lib. 1. Marta de successione part. 4. quæst. 21. art. 10. numer. 51. Petr. de Gregor. de successione part. 2. quæst. 10. effect. 1. num. 14. Constat ad Perge. artic. 42. verbi non declaratur, Pachal. de pars potest. part. 2. cap. 8. ex numer. 32. Iblaque Prat. in addit. Redenach. conf. 72. numer. 7. Martell. decr. 256. num. 18. Aponte de cœf. 34. num. 39. Boff. dictio cap. 15. numer. 113. Theodor. allegat. numer. 23. allegat. 65. numer. 26. Bell. in commentarij ad Pragmat. prima de affissionib. 2. fol. 5. numer. 139. Noguerol. allegat. 17. numer. 21. ver. 7. in doto usuris, & numer. 25. seq. ubi amplius etiam sifmarius decoxit. Rota apud Mer. plures suis fit. sed ad materia Bullæ Baronum. Unde si tempore unius possessoris negligenter solvere usuras fiat illarum cumulus, pro eis contra sucesorem reedem agi potest, nisi tamen ultra simplicem creditoris negligientiam accedit culpa, vel fœcordia talis, ut ei præcludatur ius agendi contra sucesorem, ut observetur Cancer. d. m. 185. ver. pro parte in fine, quod non provenit ex aliqua speciali ratione noctis materie, sed ex terminis generalibus creditoris negligenti, ut non agat contra fideicommissum, vel tertium possessorum, aut sucesorem in feodo, & beneficio, vel fideicommisso, ex deduct. per Rovit. decr. 43. num. 11. & seq. Adden ad decr. 6. num. 127. & seq. part. 3. rec. Rota coram Rojas decr. 168.

seq. ubi amplius etiam in his litteris deocepit. Rota apud Merlinum de pignor. decr. 145. post num. 1. quia decrto fuit confirmata in eadem Avenionem pecuniaria decr. 130. part. 10. recent. atque multo post hac scripta firmavit etiam in decr. 339. part. 12. recent. confirmata 7. Februario 1659. coram eodem Veropio, in Ravennaten, do:is cadem die 7. Februario 1659. Alb. & plene comprobata Castill. pariter postea vifus a tractatu de aliis. alias 8. tom. cap. 26. 5. ex numero 2. cum seq. atque constat ex aliis inferioribz allegandis, plerisque colligit, sed indiget Giurba obser. 89. post numm. 9. ubi in fine festi contrarium cum Seraphino decr. 481. & in quam tentationem, sed parum gulfato articulo, inclinare etiam videtur Fular. q. 531. n. 43.

Disputatio interius articulum plenum Franch. dec. 61.3; sed adducit hinc de rationibus mil firmat, illum verò flarie pro ampliatione obseruant Aponte, Pascali & Redenacio, illa sapra, ac Molsci. conf. 29. in fine, Fontanella verò agit de pindet remissive, itemque alioquin pro ampliatione communiter sole Petegi. de dicto. art. 42. num. 96. *il primo*, fed verè mil firmat, ac loquitoribus redditus est constitutus, et pindet remissive, ut paretate committit percep-
cipendi fructus illius rate, quam debito tempore solvens amplius non habuerit, et bene consideratur per Franch. di-
cta dec. 61.3, uim. 19. ac in terminis fiduciis immisarii inter-
pellari pro refutatione dotti, & refutare non curantur,
Orthoboni. dec. 162. 201. 237. & 250. sed temper in ordine ad
modum, non manente tunc principalem, in qua nullius con-
federationis est dicta mera.

unde confat plerosque equivocasse , atque articulum ita abstracte non bene tractatum esse , cum multi dentur casus , in quibus diversimode respondendum videatur , id est pro clariori notitia illi distinguendum venit .

Aut fideicommissi , vel majoratus possessor pro dote constituenda , vel restituenda , censum , seu annum redditum legitimè imposuit , itau agatur de ascensione fructuum super eidem bonis fideicommissio , vel primogenitura subjectis , & tunc quidquid aliqui contradicunt , verum , ac receptum omnino videatur , ut pro hujmodi fructibus ad eadem bona fideicommissarii agi valeat , quia dictiorum eius bonis valide , ac lege pertinentiae impositum

Solum isto calu , ubi mora praetenditur , non contra eundem principalem debitorem , sed contra successorem ratione interpolationis , qua sit necessaria prouulsum curia , quia nempe agatur de usuris doris restituenda vigore Statuti Urbis potulans interpolationem , intrat dubium , an hujmodi successor duplum gerat perfomanum , unam fideicommissarii jure proprio , & alteram hereditatis principalis debitoris , ut interpolation facta contra eum ut heredem , afficiat eundem ut fideicommissarium , ad effectum preludium , & negativum in punctu respondit Rota coram Orthobon decr . 103 . & 201 . a quibus licet fuerit recessum coram eodem decr . 275 . & 250 . rescas tamen cuius noscircumstans facili-

Et quia quod à dicta conclusione descendereatur; contra-
ria tamen omnino probabilior videtur, quia dum mulieri
pro doto restituitione prohibitor erat agere contra fidel-
commisarium, nisi prius hereditatem liberamente excuteret;
neque ante discussum fecerit vites hereditarii, hinc
proinde in nulla fuit culpa, vel negligentia servando juris
ordinem, & ex quo ordine bona fide servata, excluderetur
remararet fructibus dicta discussione pendente decessus; è con-
traitem autem haec in quo ob inventarium à e confectum,
presumitur scientia virium, ac statutus hereditatis, rectè ab
initio, quo tamquam heredes pulsatus fuit ad restituendum do-
tum, fecit potius, ac debuit, ob hereditatis insufficientiam
portionis ad fideicommissum, quam ad hereditatem spectare.
Ideo, quia minus in bonis fideicommissariis est, atque
ita pro certo judicarem, & confiteretur, cum in concursu
major bona fides, & exculpatio vigeat ex parte interpellan-
tis, quām incerpellati.

Idēquid nihil ad punctum, in quo debitum hujusmodi
ufurparum est præsumendum, sed sola quaestio est in bo-
norū qualitate, ut distinguedo obseruat Rota in d. decis.
339. par. 12. recent.

Attentionibus, probabilior videtur prima opinio,
sed ob Doctorum, & Tribunalium autoritatem, in con-
fusando, & judicando non videtur tuic à secunda posse re-
cedi.

Quando autem attendenda sit prīmā, illam cuperem tem-
perandam, ubi ob matrimonii onera, vel mulieri's alimenta
illo tempore, pro quo præsterit usura petuntur, ex alienum
à muliere contracœcum est, pro quo opus foret determinare
in toto, vel in parte, fivelacione, vel pignorata
est dicti pars, quam redimere, vel reintegrare convenient
cum tunc videatur subesse ratio publici favoris, ac legalis
necessitas alimentorum, pro quibus tali causa iure futu-
rum regulans indirecute dispositio nō dicitur, auctoritate fir-

Cofante autem confidere in morte, qui felicitate pro
uturis decurrit, & non exadiit a priori gravato, vel sedici
commissarii contra succelforem non interpellatum, neque
virosum aet' contineat ex difensione. Lubetibus de que
naturae intrare dispositione dicta authentica nra
mam Rota. 199. m. 8. lib. 2. quem merito ad istam con-
clusum comprehendit allegat Rota dicta deo. 145. apud
Merlin. De pignor. ante m. 2.
Prouta regula contra criminis. Illam compunitur limi-

Prout attenta secunda opinione, illam communiter limitant scribentes, ubi cap*viri*, vel mulieris ad*biti* potest, cur dicitur, vel eius iuras debito tempore a priori posse non exegi; ut in his terminis Marta, & Redenatus ubi supra, Giurba dicta obser. 89, post nro. Hodie*n*. ad Surd. dec. 62, nam. 111. & contrar. 31. n. 50. & seq. ubi alios allegat, Barca. dec. 108, n. 15. - ac etiam limitanda videatur, ubi super futuri fructibus bonorum fidei commissi, vel confamilis qualitatis, aliud consue*que* jus dicitur concurret, ut est in case decisionis Rota in Romana bonorum, seu ius*ius* iudicis 23. Junii 1633. Zarata, ubi deciditur, quod si puerula dotand*a* ex fructibus aliquorum annorum ill*o* tempore non exigit, non potest eos con*sequi* super fructibus annorum sequentium pro*p*teriori puer*u*lo sub*sidio* definitus, de quo up*ra*, dicitur 142.

Quare consideratis limitationibus, seu declarationibus unius, vel alterius personae, videut statui posse conclusum, ut illa quaque veniat judicis arbitrio ex facti circumstantiis, & qualitate decidenda, considerando, an etiam in usiris inter illa aquitas, vel ratio, ob quam pro sorte dati datum ad bona fidei commissariam.

Neque aquilis est ratio causis iustitiarum ex conventione, quia tunc posita valida, & expresa conventione habenda perinde ac si ab eodem testatore facta esset, facultas intrat rigor legalis dispositio*n*is in leg. *Lucius*, ff. qui potior in pign. cum cuius ratione tenentes affirmativam procedunt, non tamen ita est dicta conventione cessante, quia cum hoc rei medium potius ex quadam aquitativa Doctorum intelligentia, idcirco non videatur equitas ita extendenda, ut iuels rigorem admittat, actia ad infiquitatem potius redigantur.

Contrarium vero acriter, ac plenè substinet Paschal. dicta pars. 2. cap.7. ex num. 22. ubi no. 67. in specie respondet ad dictam confidemtorum censantis publice utilitatis, ac privilegiis mulieribus. & n.7. cum eq. explicitè agit de usuris de curvis tempore praedecessoris, in quibus terminis loquitur etiam Franch. dicta decr. 61. qui licet nō firmet, per ista tamen computatur per Paschal. ubi supra. num. 32. & per Aponte decr. 34. num. 39. Redenach. conf. 72. numer. 47. & alios, atque pro eius comprobatione numerari etiam possum. Redenachius. ubi supra. Marta de success. dicta pars. 4. queſt. 21. art. 10. Mafrill. decr. 256. & alii ampliationem indebet admodum. scilicet actio. Pro. dicitur. ut
affecta, sed ex quadam equitate non de facili permittere fortis perpetuam dissipationem, ubi ex fructibus confuli potest, quod etiam in ipsius fortis debito recepimus est ut infra in sexta limitatione. Unde si ex fructibus commode satisfactio sequi non potest recte ampliatione, nil urge videtur cur ad bona in foro quoque agnoscant valeat, prout indefinite respectu bonorum admittuntur Paschal. ubi supra. & illi ejus sequentes; Et de quo punde habetur particulariter actum supradicta Romana fructuum dotis de Magdalensis dict. 51. & latius in Romana restitutione pecuniarium sub tit. de fund. ad materiam bullia Baronum. dicitur. 79.
Duodecim ampliatur conclusio, ut procedat etiam

deindefinitim admittente, ac etiam Rota *dicitur decr. 345*, apud Merlin, *de pignor. num. 2.* approbatum eadem causa coram Melio ut supra, & in *dicitur decr. 359. part. 12. recent.* ac etiam in Ravennata, doris 7. Februario 1659. Alio ut in specie de date constituta ab eoque interpellatione confirmata 11. Junii 1660, codem ut etiam dicitur de eius effectu principio incerta & illiquida, & ab ipsam muliere constituta. Et quidem non possunt alias praecitati autores, & allegari ab intelligenti; fatuus enim effectus discepere, num super fructibus annorum fiduciarym iuragali valeat pro usuis fructibus contra morofum fiduciarym posseficere, ut est verus *efactus decr. 607. n. 7. & 8. part. 4. recent. tom. 3.* cum tunc res sit indubitate ut supra.

Et licet apud Othobon, in allegati decisio[n]ibus 103. & 201. desiderare legatus interpellatio[n], in qua t[em]po[rum] confi-
tui videatur fundamentum, attamen id nec percutit pun-
ctum, an inret[n]ecne aubencis dispositio[n], sed percutit
debiti substantiam, etiam respedu[re] bonorum liberorum
debitoris, quia cum agatur de usuris d[omi]ni restituente ex
Urbis Statuto debitis, interpellatio requiritur pro forma,
voluntatis, nam quelibet dispositio intelligenda est rebus
in statu permanentibus, fecis si notabiliter mutatis; nam
ad proportionem mutationis est regulanda ex praesump-
tivisili voluntate disponentes, qui sicut d[omi]nus tunc
temporis congrua faciens date volit, ita illam que
non currit, constitutis; Et altera necessitas, quia
neque volens potuit ascendens ad subfidiariam d[omi]num
obligatus, per minoris summae taxationem a congrua
debi-

debito se eximere, atque ita passim servari in praxi in ordine ad augmentum, quod ante matrimonium, seu dotes constitutionem desideratur pro congrua dote constituta; Quodque dotes moderno tempore sint auctae, atque in dies augeantur, dixit Rot. decif. 8. num. 29. part. 12. recent. fecis autem in eo augmento, quod matrimonio jam contracto, atque date jam constituta intendat mulier facere ex divitiis, vel dignitate superventis, quoniam iusta causa, ob quam constante matrimonio tale augmentum facere licet, operatur quidem pro eo subtiliando, & ad effectum, in seum prohibita donatione inter conjuges constitutus, ex deducitis per Buratt. decif. 274. 422. 872. & 925.

Ego volui videte in fonte Bart. Bald. Castren. & Jaf. ubi supra, a quibus certi derivant, & agnoscit istos Doctores tractare hunc punctum in terminis paternae obligationis erga filiam, ac si fecerit necessitas confundenda mulieri beneficiari, sequitur Hodie, controv. 31. numer. 40. & seqq. Fontanell. de pax. claus. 5. 210. 1. part. 2. num. 84. Pugner. decif. 116. atque hanc tenuit Rot. in Bononiens. fideicommissi de Calvacan. 31. Maij 1641. coram Dunozetto inter suas decif. 61. 10.

4. Sed quid in ordine ad restituendum, an bona fideicommissi affecta sint illo dote augmento, quod mulier matrimonio constante ex justa causa valide constitutis, & viro dedit, prout sapientia accedit, puta maritatus nepis aliquipus Prelati, vel Cardinalis cum dote scutorum 20. mill. que attento costrauit coniugia, contingit postmodum eam efficiunt Pontificis, cui ex communis obiectu convernit scutorum 100. mill. ad quattuor proinde summam, etiam constante matrimonio, dos augeatur; an pro totius hujusmodi dotes restituione intertus dispositio nostra Authentica.

Casum adhuc non vidi factum, sed crederem sine dubio respondendum esse negativo; tum quia non mulieris, sed viri fideicommissarii conditio attendenda est ad constitutum infra; tum etiam quia semper verum erit hunc esse actum mere voluntarium, qui pro se, neque presumptam testatoris voluntatem, neque legalem necessitatem habet, neque intra illa ratio aquitatis quae considerabilis est in muliere ab initio se dotante, ut virtus invenias, dum iam est nupta, & dotata; impetrat ergo sibi mulier cur tale augmentum tuum investitum non dederit, vel, & tunc, cui illud tamquam extradotale non retinuerit, cupis fructuum participationem viro permittendo, poterat cum sua cuncta propria fortuna commodum ei communicare; Sola vero regulamentaris tributis augmentatione legitimè constitutio priviter dicitur, non videtur applicabilis; quoniam hoc privilegium non est a lege tributum simpliciter doli, prout doli est; nam tamquam tale militare debet in omni fideicommisso, sed ob restrictiorem ad scutum fideicommissum ascendentium habet pecuniam rationem praesumptive voluntatis, vel necessitatis, quorum utrumque hic cessat; Nisi tamen augmentum praedictum ex facti circumstantiis adeo rationabiliter, & congrue, ac bona fide factum apparuit, quod necessarium reputaretur, ne scilicet a viro mulier constitutum, quo casu intrare ad eadem ratio, de qua ampliatione sequenti.

Hec autem quod augmentum constante eodem matrimonio, fecis autem in eo, quod uno matrimonio soluisti per uxorem secundo viro, quoniam non nullum factum ab initio, ac in limine matrimonii non est augmentum, sed eos aucta rationabiliter, quia pro vidua major dos requiriunt; ideoque intrat de plato dispositio nostra Authentica, Seraphini. decif. 666. numer. 4. Fontanell. de pax. claus. 7. glori. 3. part. 14. numer. 10. optimè Orthobon. decif. 190. num. 9. & seqq.

5. Decimo tertio ampliatur, ut pro dotes restituente agat mulier ad bona fideicommissaria, etiam si vir fideicommissor dederit, quos excutere non teneat, Jaf. in dicta ante res quis. n. 32. vers. decimo quinto extende, ibique Curt. num. 38. Pauli. num. 49. & seqq. Roiand. à Valli cons. 20. numer. 3. lib. 4. Paul. de Caff. conf. 15. lib. 1. latè Menoch. lib. 4. presump. 10. numer. 29. Surd. decif. 62. numer. 5. ibique Hodierne. num. 23. & seqq. Fufar. quef. 1. 532. num. 3. & admittit Rot. in Civitatis Plebis bonorum 27. Junii 1653. coram Verochio, quoties constat fideicommissores, vel eis minus idoneos, vel fatem intricatos, juxta sensum Petri quem uti loquenter contra communem reprobat Fufarus, cui adheret Caffili. dicto cap. 36. num. 53. & merito ex iis qui habent particulae superiori deducita in Bonon. fideicommissi de Luparis dicto 58. ubi de ratione.

Quinimum extendit ampliatio, ut etiam si dotes constituta per date investienda, postea vero liberam tradiderint, non per hoc cesserit istud privilegium, quoniam investitum conventum favore mulieris non debet inodium retrorueri, Rot. decif. 210. num. 15. & 312. numer. 40. & seqq. part. 6. recent. quod etiam declaratur infra sequenti ampliatione.

Contrarium tenuit Bart. in ead. Authentica, numer. 6. cui

potius quam precedentibus adhaerere videatur, Padili. ibidem, nu. 72. & sequuntur alii relati per cundem Fufar. late Merend. lib. 4. controv. 27. 28. & seqq. ac certimè Apon- te conf. 45. lib. 1. qui numer. 6. dicit nemine vidisse dicen- tem quod haec *Authentica* procedat in nuptia, quasi quod tunc cest necessitas confundenda mulieri beneficiari, sequitur Hodierne, controv. 31. numer. 40. & seqq. Fontanell. de pax. claus. 5. 210. 1. part. 2. num. 84. Pugner. decif. 116. atque hanc tenuit Rot. in Bononiens. fideicommissi de Calvacan. 31. Maij 1641. coram Dunozetto inter suas decif. 61. 10.

6. Decimo sexto ampliatur, ut procedat conclusio, etiam si mulier sciverit fideicommissum, iuxta magis communem,

de qua Peregrin. art. 42. num. 17. Fufar. quef. 1. 532. n. 15. Mart.

de success. legal. part. 3; quef. 12. art. 4. num. 30. Boss. de dote, c.

15. num. 262. Surd. decif. 62. num. 35. & seqq. Hodierne. controv.

9. num. 21. Rot. coram Dunoz. decif. 267. nu. 14. latè Meren-

da controv. iur. tom. 1. lib. 4. c. 31. num. 3. & seqq. & fuit ponde-

ratum in it. de feud. dicto. 87. n. 11. & seqq. ubi etiam n. 3. fue-

runt allegati Curt. Burfat. Menoch. Ofate. & alli contrarium

sententias.

7. Alias plures ampliations cumulant Fufar. d. 9. 531. & 532. 58

Menoch. lib. 4. presump. 189. & 190. Fontanell. d. claus. 5. gl.

1. p. 2. Boss. d. 15. & alli, cas antea apud præmissos de fa-

ciliividitatem non deducit; vel quia in præsenti discursu, su-

pra, & infra continentur; vel quia sunt de rebus hodie in-

dubitatis, ac numquam ad forum sub disputationis trutina

tribuendis.

8. Inter alias vero ampliations, illa est considerabilis, 59

quod si dös ex pacto, vel Statuto sit executiva, illud privi-

legium competat etiam aduersus bona fideicommissaria Mer-

lin. decif. 151. Surd. dec. 62. num. 35. & seqq. Odt. de fidicom.

quef. 44. art. 5. ex num. 94. in fine, qui affirmant, ut confide-

randum sit, an mulier nubens viro possidit solum bona

vinculata, efficit necesse aliquipu excolatione digna, eidem cre-

endo dorem liberata, si enim de malitia, tunc et ipsa convi-

nciatur posset, dicta aut. beneficio indigna cenceri deberet,

de quo etiam fuit actum dicto d. 87. de feud. num. 3. ver. &

quamus.

9. Non agnosco enim diversitatis rationem, cur mulieri ne-

gligentibz sibi confulere de dote affutacione in bonis libe-

ris viri, denegetur hoc remedium ut in ita in secunda limita-

tione, & illud fortis denegandum non fit eidem a principio existentia in culpa tribuendi dorem liberam viro mi-

nus idoneo, vel suspecto; In modo major est hæc culpa, quam

precedens.

10. Quare pro reddendo tuo fideicommissio ab his apertis

tribubus, & dissipatioribus, optima est cautele insinuata per Fufar. qu. 532. n. 31. ut vocati ad fideicommissum, illud que successione in quibus remotis sperantes, deducant ad

notitiam mulieris, ac dorantiam fideicommissi existentiam, cum protestatione quod non debant tradere dorem liberam, sed vinculatum, & invexitam, quodque alias tradendo con-

stituant in mala fide.

11. Quod si fideicommissum contineat explicitam prohibiti-

onem alienationis ejus ex causa dotes, atque mulier sciens

tam fideicommissum quam itam speciali prohibitionem,

neon viri insufficiunt, adhuc dorem liberam tradat, clarissim non videatur ad hoc beneficium admittenda, ut facile

admittere videatur Rota in dicta Dunozetti dec. 267. in fin. ac

mihis ratificatione videatur.

12. Decimo septimo ampliatur, ut procedat etiam si pater

dodata, vel vir ad restituendum obligatus compungit ante, & vel post matrimonium legitimam, & trebellianam;

ac etiam si tempore matrimonii efficit facultatibus

idoneos, quas potesta consumptis, quod sicumque enim

ipsa mulier non participat de culpa contemplacionis, deli-

ctum, vel culpa parentis, vel viri non debet preiudicare,

Fufar. dicta quef. 532. numer. 7. & seqq. ubi concordant. & est

conclusio nullus respectu extraneorum in foro admittens

controversiam, reprobat penitus Claperio, & alii rela-

tis per Fontanell. ubi supra, ac per Amat. dicta refol. 75. nu-

6. & per Hodierne ad Surd. dicta decif. 62. num. 19. volunti-

bus ut pro dote restituenda capi possint etiam bona fideicom-

missi transversalibz; et etenim mera chimera respectu extra-

tronum, & folague difficultas est quodad dorem confi-

tuendum in fideicommisso ordinato per statum, vel pa-

tronum, qui si viventer, tenerentur datur, quo casu affe-

ciatim remet Menoch. lib. 4. presump. 189. num. 39. & seqq.

13. Rot. decif. 33. num. 8. cum seqq. & decif. 292. numer. 12. part. 10.

recent. Civitatis Plebis bonorum 27. Junii 1653. coram Ve-

rochio, ubi habentur concordantes, & de bonis intricatis

infra in secundula limitatione.

14. Tali autem casu teneret mulier cedere ejus jura fidei-

commissario contra tertium possessorum pro reintegratio-

ne, Peregrin. dicto art. 42. num. 18. Fufar. ubi supra, nu. 52.

Eugen. conf. 54. num. 3. & seqq. volum. 1. bene Rot. in Perus.

fideicommissi de Alphanis 7. Februario 1627. Coetino, ubi

quod sine cessione succedit fideicommissarius locum

multitudo.

15. Benē verum quod si tam bona fideicommissaria, quam li-

bera translatā essent in tertios possessorum titulo singulari,

habent difficultatem super ista conclusione, dum in parti-

quoad